

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΣΤΟ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ**

**“ Αξιολόγηση της ικανοποίησης των φοιτητών τμήματος
επιστήμης φυσικής αγωγής και αθλητισμού του πανεπιστημίου
Θεσσαλίας από τις σπουδές τους”**

Μουσουλή Μαρία

Επιβλέπων Καθηγητής : Γούδας Μάριος

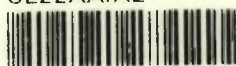
**Τρίκαλα
2003**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»

Αριθ. Εισ.: 711/1
Ημερ. Εισ.: 24-03-2005
Δωρεά:
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ - ΤΕΦΑΑ
2003
ΜΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000077869

Στους γονείς μου

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την αγάπη, την δύναμη και τη σιγουριά που μου δίνει σε κάθε μου προσπάθεια.

Ευχαριστώ τον κ. Γούδα Μάριο, για την ευκαιρία που μου έδωσε να ασχοληθώ με την παρούσα εργασία, καθώς και για την υπομονή, την πολύτιμη βοήθεια και την επιστημονική καθοδήγηση για την ολοκλήρωση της εργασίας.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους φοιτητές για την συνεργασία τους για την επίτευξη της έρευνας.

Μουσουλή Μαρία

Τρίκαλα 2003

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Περίληψη.....	5
---------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Εισαγωγή	7
----------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας.....	8
-------------------------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

1 ^η Έρευνα	26
Μέθοδος.....	26
Αποτελέσματα	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

2 ^η Έρευνα	31
Μέθοδος	31
Αποτελέσματα	32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Συζήτηση και αποτελέσματα.....	35
--------------------------------	----

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ.....	38
-----------------	----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Ερωτηματολόγιο έρευνας.....	39
-----------------------------	----

Περίληψη

Η ικανοποίηση αποτελεί ένα από τους χρησιμοποιούμενους δείκτες αξιολόγησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων, γιατί εκφράζει τις ανάγκες και τις προσδοκίες του φοιτητή κατά τη διάρκεια της προσφερόμενης υπηρεσίας του πανεπιστημίου μέσω του εκπαιδευτικού προγράμματος. Η παρούσα εργασία αποτελείται από δύο έρευνες. Η 1^η έρευνα αξιολόγησε την ικανοποίηση των αποφοίτων φοιτητών\τριών του Τ.Ε.Φ.ΑΑ Π.Θ. από τις σπουδές τους και η 2^η έρευνα την ικανοποίηση τελειόφοιτων φοιτητών-τριών Τ.Ε.Φ.ΑΑ από τις σπουδές τους. Στην 1^η έρευνα συμμετείχαν οι πρώτοι πενήντα εννέα απόφοιτοι. Στη 2^η έρευνα συμμετείχαν πενήντα τέσσερις τελειόφοιτοι φοιτητές\τριες του ακαδημαϊκού έτους 2002-2003. Οι συμμετέχοντες της 1^{ης} έρευνας απάντησαν τηλεφωνικά σε ένα σχετικό ερωτηματολόγιο το οποίο εξέταζε μεταβλητές, σχετικές με την ικανοποίηση τους σχετικά με διάφορες παραμέτρους των σπουδών τους. Ανάλυση παλινδρόμησης με εξαρτημένη μεταβλητή την συνολική ποιότητα σπουδών και ανεξάρτητες τις α) ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, β) ποιότητα φοιτητικής ζωής, γ) σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας στον αθλητικό χώρο, έδειξε ότι η συνολική ποιότητα σπουδών μπορούσε να προβλεφθεί μόνο από την ποιότητα των παρεχόμενων γνώσεων ($\text{adjusted } R^2 = .60, b = .77, p < .001$). Οι απόφοιτοι οι οποίοι εργάζονταν σε σχετικές με τον αθλητισμό εργασίες, σε σχέση με αυτούς που εργάζονταν σε μη σχετικές με τον αθλητισμό εργασίες, αντιλαμβάνονταν θετικότερα την ποιότητα των παρεχόμενων γνώσεων ($t(56) = 2.14, p < .05$), τη σχετικότητα γνώσεων με απαιτήσεις αγοράς εργασίας ($t(56) = 1.97, p < .05$), αλλά όχι την συνολική ποιότητα σπουδών, την ποιότητα φοιτητικής ζωής. Επίσης δεν διέφεραν σημαντικά στην πρόθεση τους να σπουδάσουν στο ΤΕΦΑΑ αν ξανάρχιζαν τις σπουδές τους από την αρχή. Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν ότι οι φοιτητές δεν συνδέουν την αξιολόγηση της ποιότητας των σπουδών με την εργασιακή τους απασχόληση. Στην 2^η έρευνα οι συμμετέχοντες απάντησαν στο δεύτερο μέρος του ίδιου ερωτηματολογίου, το οποίο εξέταζε την ικανοποίηση τους σχετικά με διάφορες παραμέτρους των σπουδών τους. Ανάλυση παλινδρόμησης με εξαρτημένη μεταβλητή την συνολική ποιότητα σπουδών και ανεξάρτητες τις α) ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, β) ποιότητα φοιτητικής ζωής, γ) σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και δ) αυτοπεποίθηση για εύρεση εργασίας στον αθλητικό χώρο έδειξε, ότι η συνολική ποιότητα σπουδών μπορούσε να προβλεφθεί από την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων ($\text{adjusted } R^2 = .72, b = .70,$

$p < .001$) καθώς επίσης από την πεποίθηση εύρεσης εργασίας στο χώρο του αθλητισμού και της άσκησης (adjusted $R^2 = .78$, $b = .28$, $p < .001$). Σε 2^η ανάλυση παλινδρόμησης με εξαρτημένη μεταβλητή την πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ και ανεξάρτητες τις α) συνολική ποιότητα σπουδών, β) ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, γ) ποιότητα φοιτητικής ζωής, δ) σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και ε) αυτοπεποίθηση για εύρεση εργασίας στον αθλητικό χώρο έδειξε, ότι η πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ μπορούσε να προβλεφθεί μόνο από την συνολική ποιότητα σπουδών (adjusted $R^2 = .32$, $b = .56$, $p < .001$). Ακόμη, οι τελειόφοιτοι δεν εμφανίζονταν αρκετά σίγουροι εάν θα παρακολουθούσαν ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα, που θα οργάνωνε το Τ.Ε.Φ.ΑΑ ($M = 5.9$, $SD = 2.9$) σε σύγκριση με τους απόφοιτους του Τ.Ε.Φ.ΑΑ Π.Θ ($M = 7.7$, $SD = 2.8$). Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν, ότι οι φοιτητές συνδέουν την αξιολόγηση της ποιότητας σπουδών με την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων και την πεποίθηση εύρεσης εργασίας.

Εισαγωγή

Η αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων αναφέρεται στην μέτρηση της απόδοσης του εκπαιδευτικού προγράμματος και αποσκοπεί στη βελτίωση του. Ο κύριος σκοπός της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων είναι η βελτίωση τους και η ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς τους. Οποιαδήποτε μέθοδος ή όργανο χρησιμοποιείται, η βάση της αξιολόγησης θα πρέπει, να στοχεύει στη μέτρηση του βαθμού επίτευξης του στόχου του προγράμματος. Το πρώτο βήμα της αξιολόγησης ενός εκπαιδευτικού προγράμματος είναι η ύπαρξη επιδιωκόμενων στόχων (Horine, 1995). Εξετάζεται λοιπόν : τι επιδιώκεται, με ποιο τρόπο επιδιώκεται και πως γίνεται γνωστό, ότι επιτεύχθηκαν οι επιδιωκόμενοι στόχοι (Χαντζηπαντελή, 1999). Η ικανοποίηση των φοιτητών αποτελεί έναν από τους χρησιμοποιούμενους δείκτες αξιολόγησης, γιατί εκφράζει τις ανάγκες και τις προσδοκίες του φοιτητή κατά τη διάρκεια της προσφερόμενης υπηρεσίας του πανεπιστημίου, μέσω του εκπαιδευτικού προγράμματος (Cartwright & Green, 1997).

Η έρευνα, που ακολουθεί αξιολόγησε την ικανοποίηση των φοιτητών του τμήματος επιστήμης φυσικής αγωγής και αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας από τις σπουδές τους. Πιο συγκεκριμένα, διεξήχθησαν δύο έρευνες, στις οποίες συμμετείχαν απόφοιτοι και τελειόφοιτοι του τμήματος επιστήμης φυσικής αγωγής και αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Πρωταρχικός σκοπός των ερευνών ήταν η εξέταση των παραγόντων, οι οποίοι σχετίζονται με την ικανοποίηση των φοιτητών από τις σπουδές τους. Στην συνέχεια ακολουθεί η μεθοδολογία, που ακολουθήθηκε για τη διεξαγωγή της έρευνας, η ανάλυση των αποτελεσμάτων καθώς επίσης, και τα συμπεράσματα, τα οποία προέκυψαν.

Ανασκόπηση βιβλιογραφίας

Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί σημαντικά η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων.. Σύμφωνα με την American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance (1994) οι τομείς αξιολόγησης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων αναφέρονται στον/ην : διδάσκων-διδασκαλία, προσωπικό, αναλυτικό πρόγραμμα, οργάνωση-διοίκηση του προσφερόμενου προγράμματος, εξοπλισμό-εγκαταστάσεις και την ανάπτυξη σχετικών δραστηριοτήτων. Ένας από τους χρησιμοποιούμενους δείκτες αξιολόγησης είναι αυτός της ικανοποίησης των φοιτητών σε διάφορους τομείς του προσφερόμενου προγράμματος

Οι Donald και Denison (1996) εξέτασαν την χρησιμότητα των δεικτών απόδοσης, που μπορούν, να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση του προγράμματος στην προπτυχιακή εκπαίδευση όπως, η ικανοποίηση των φοιτητών με το πρόγραμμα, τη διδασκαλία, τη φοιτητική ζωή, τη σχέση των σπουδών τους με τις εμπειρίες μετά την αποφοίτηση και την ποιότητα ασφάλειας. Οι πληροφορίες συλλέχθηκαν από αποφοίτους ενός ερευνητικού πανεπιστημίου του Καναδά. Το ερωτηματολόγιο περιείχε ερωτήσεις, για τη χρονιά αποφοίτησης των φοιτητών, που ήταν στο πρόγραμμα σπουδών από το 1983 έως το 1992, την ειδικότητα τους, τις κατευθύνσεις, που είχαν πάρει μετά την απόκτηση του πτυχίου τους (για παράδειγμα κατ' ευθείαν εργασία, μεταπτυχιακές σπουδές, ταυτόχρονες σπουδές και εργασία). Για τη μέτρηση της σχέσης της εργασίας των αποφοίτων και το πεδίο των σπουδών τους στο πανεπιστήμιο οι απόφοιτοι ρωτήθηκαν για την επιτυχία τους να βρουν δουλειά στην ειδικότητα τους, την συσχέτιση της προπτυχιακής εκπαίδευσης με την παρούσα εργασία και την ποιότητα της προπτυχιακής εκπαίδευσης στην προετοιμασία για την αγορά εργασίας. Σχετικά με την ικανοποίηση των φοιτητών όσο αφορά το επίπεδο του ινστιτούτου, ο δείκτης, που εξετάστηκε, ήταν η ποιότητα της φοιτητικής ζωής και οι δείκτες, που σχετίζονταν με το πρόγραμμα εκείνοι, οι οποίοι αναφέρονταν στην ικανοποίηση των φοιτητών με την ποιότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος, την ποιότητα διδασκαλίας, την σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με την παρούσα εργασία, την ποιότητα της επαγγελματικής προετοιμασίας σχετικά με τους αποφοίτους άλλων Πανεπιστημίων, την επιτυχία εύρεσης εργασίας σχετική με το αντικείμενο σπουδών και την ποιότητα προετοιμασίας για μεταπτυχιακές σπουδές. Πιο αναλυτικά, σε όσους απάντησαν ότι συνέχισαν τις σπουδές, τους ζητήθηκε να διευκρινίσουν το πρόγραμμα που παρακολούθησαν ή είχαν ολοκληρώσει, εάν ήταν ή όχι στην ίδια ειδικότητα με αυτή του

προπτυχιακού προγράμματος, εάν είχαν φοιτήσει ολοκληρωτικά ή μερικώς καθώς επίσης και το όνομα του ιδρυτή του, στο οποίο είχαν εγγραφεί. Έπειτα τους ζητήθηκε, να αξιολογήσουν την ποιότητα της προετοιμασίας, που παρέχονταν από την προπτυχιακή εκπαίδευση για τις μεταπτυχιακές σπουδές τους. Ακόμη, ζητήθηκε να αξιολογήσουν την ικανοποίησή τους για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, την ποιότητα διδασκαλίας και την ποιότητα φοιτητικής ζωής. Επίσης, ρωτήθηκαν, εάν θα επέλεγαν το ίδιο πανεπιστήμιο και το ίδιο πρόγραμμα, εάν τους ξαναδίνονταν η ευκαιρία. Επιπρόσθετα, ζητήθηκε από τους αποφοίτους να περιγράψουν τα χαρακτηριστικά της εκπαίδευσης, που έκριναν, ότι ήταν σημαντικότερα γι' αυτούς μετά την αποφοίτηση και τι συμβουλή θα έδιναν στο πανεπιστήμιο βασισμένοι στην μετέπειτα εμπειρία τους. Για την σύγκριση της επίδρασης του προγράμματος δημιουργήθηκαν δύο ομάδες αποφοίτων πέντε χρόνων, η πρώτη ομάδα 1983-1987 και η δεύτερη 1988-1992.

Τα αποτελέσματα έδειξαν, ότι το 91% των αποφοίτων, θα επέλεγε ξανά το συγκεκριμένο πανεπιστήμιο, για να σπουδάσει. Στην ερώτηση, εάν θα επέλεγαν το ίδιο πρόγραμμα το 83% των αποφοίτων της μελέτης απάντησε καταφατικά. Και οι 2 ομάδες, οι παλαιότεροι και οι πιο πρόσφατοι απόφοιτοι έδωσαν υψηλή βαθμολογία για την ικανοποίηση 80% και 82% αντίστοιχα. Οι απόφοιτοι δεν ήταν ικανοποιημένοι με την ποιότητα διδασκαλίας του προγράμματος, όπως ήταν, με το πρόγραμμα γενικότερα. Παρ' όλα αυτά η πλειοψηφία των αποφοίτων (55%) χαρακτήρισε την ποιότητα της διδασκαλίας υψηλή. Σε ερώτηση εφαρμογής της αποκτημένης γνώσης στο πρόγραμμα σπουδών η αξιολόγηση ήταν υψηλή 53%. Επίσης, ? των αποφοίτων σε ερώτηση, κατά πόσο είχαν επιτυχία στην ανεύρεση εργασίας πάνω στην ειδικότητά τους εξέφρασαν μεγάλη επιτυχία. Υψηλή ήταν η αξιολόγηση και στην ποιότητα της προετοιμασίας για την εργασία. Περισσότεροι από τους μισούς αποφοίτους (52%) δήλωσαν, ότι συνέχισαν τις σπουδές τους μέχρι ένα σημείο, αφού πήραν το πτυχίο τους. Από αυτούς, που συνέχισαν τις σπουδές τους στο ίδιο πεδίο, οι περισσότεροι έδωσαν υψηλή βαθμολογία στην ποιότητα προετοιμασίας του προπτυχιακού προγράμματος για την πτυχιακή μελέτη. Οι ανεξάρτητες μεταβλητές, που χρησιμοποιήθηκαν ήταν η ικανοποίηση με την ποιότητα διδασκαλίας, η ικανοποίηση με την ποιότητα φοιτητικής ζωής, η σχετικότητα της ποιότητας επαγγελματικής προετοιμασίας και η σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με την παρούσα εργασία.

Από την σύγκριση των αποτελεσμάτων με την ποιότητα προετοιμασίας προκύπτει, ότι η συγκεκριμένη πανεπιστημιακή σχολή έχει σημαντικά μεγαλύτερη επιτυχία στην προετοιμασία των φοιτητών για μεταπτυχιακές σπουδές απ' ότι στην προετοιμασία για

εργασία. Δύο από τους δείκτες (σχετικότητα της αποκτημένης γνώσης και ποιότητα προετοιμασίας για μεταπτυχιακά) αναφέρθηκαν από ξεχωριστές ομάδες αποφοίτων. Όσο αφορά τις σχέσεις μεταξύ των δεικτών η ποιότητα διδασκαλίας βρέθηκε, να έχει την υψηλότερη συσχέτιση με την ικανοποίηση με την ποιότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος ($r=0.61$ $p<0.001$). Η ποιότητα της προετοιμασίας για μεταπτυχιακές σπουδές ($r=0.48$ $p<0.001$) και η εφαρμογή της αποκτημένης γνώσης στην παρούσα εργασία ($r=0.46$ $p<0.001$) συσχετίζονταν με την ικανοποίηση. Η ποιότητα της φοιτητικής ζωής συσχετίζονταν σημαντικά με την ικανοποίηση, αλλά σε πιο μέτριο βαθμό ($r=0.34$ $p<0.001$). Για τον καθορισμό του μεγέθους στο οποίο οι δείκτες συμβάλλουν στην ικανοποίηση με το πρόγραμμα διεξήχθη πολλαπλή παλινδρόμηση. Η εξίσωση, που προέκυψε, εξηγούσε στο 57% της διασποράς με την μεγαλύτερη επίδραση ($b=0.37$) να έχει η ποιότητα διδασκαλίας, ενώ μικρότερη ήταν η επίδραση της ποιότητας επαγγελματικής προετοιμασίας ($b=0.19$), της σχετικότητας των γνώσεων με την παρούσα εργασία ($b=0.18$) και της ποιότητα φοιτητικής ζωής ($b=0.14$).

Ο Hearn (1985) εξέτασε τη γενική αξιολόγηση των ακαδημαϊκών προγραμμάτων από φοιτητές κολεγίου. Το δείγμα αποτελούσαν 775 φοιτητές, οι οποίοι κλήθηκαν να αξιολογήσουν την σχολή τους. Η εξαρτημένη μεταβλητή ήταν η γενική αξιολόγηση της σχολής. Ανεξάρτητες μεταβλητές για την ικανοποίηση ήταν η αντίληψη των φοιτητών για τις γνώσεις των καθηγητών στο αντικείμενο τους, η διδακτική ικανότητα του καθηγητή, η διαθεσιμότητα των καθηγητών προς τους φοιτητές εκτός τάξης, το πόσο ενδιαφέροντα ήταν τα προσφερόμενα μαθήματα, η αφοσίωση των καθηγητών στο αντικείμενο τους και οι ευκαιρίες αλληλεπίδρασης με άλλους φοιτητές στο ίδιο πεδίο.

Τα αποτελέσματα έδειξαν, ότι το πόσο ενδιαφέροντα ήταν τα μαθήματα και η καλή διδασκαλία, ήταν σημαντικότεροι παράγοντες στη γενική ικανοποίηση από την σχολή απ' ότι ήταν οι ευκαιρίες αλληλεπίδρασης σχολής-φοιτητή ή οι ευκαιρίες, που αποκτήθηκαν από την σχολή. Επίσης τα πρωταρχικά κριτήρια για την ικανοποίηση φαίνονταν, να συσχετίζονται με το στυλ διδασκαλίας (ενδιαφέρον μαθημάτων και ικανότητα διδασκαλίας) παρά με την κοινωνική υποστήριξη (διαθεσιμότητας της σχολής και αλληλεπίδραση μεταξύ φοιτητών). Οι γυναίκες έδωσαν μεγαλύτερη έμφαση σε παράγοντες σχετικούς με την κοινωνική υποστήριξη. Οι φοιτητές καλλιτεχνικών αντικειμένων δεν έτειναν, να δίνουν μεγαλύτερη έμφαση σε παράγοντες σχετικούς με το στυλ διδασκαλίας. Φοιτητές σε πεδίο έρευνας έδιναν προσοχή σε θέματα σχετικά με την επάρκεια της σχολής. Οι σχέσεις αυτές διαφοροποιούνταν τόσο όσο προς το φύλλο και προς το αντικείμενο των σπουδών. Οι γυναίκες σε μη παραδοσιακούς τομείς έδιναν μεγαλύτερη έμφαση στις

ευκαιρίες για κοινωνική υποστήριξη συγκρινόμενες με άνδρες και γυναίκες σε άλλους τομείς. Συνολικά, η έρευνα έδειξε ότι, οι παράγοντες που διαμορφώνουν την ικανοποίηση μπορεί, να διαφέρουν ανά φύλο.

Στην σχετική έρευνα των Bean και Bradley (1986) πήραν μέρος 1518 τελειόφοιτοι φοιτητές. Εξετάστηκαν δυο εξαρτημένες και οκτώ ανεξάρτητες μεταβλητές. Οι εξαρτημένες μεταβλητές ήταν η ικανοποίηση και η ακαδημαϊκή επίδοση (GPA). Οι ανεξάρτητες μεταβλητές ήταν : η ένταξη στο ινστιτούτο, η ακαδημαϊκή προσέγγιση, η χρησιμότητα, η ακαδημαϊκή δυσκολία, τα μέλη, το επίπεδο του τμήματος και η απόδοση στο λύκειο.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι με εξαίρεση το τμήμα, το οποίο δεν σχετίζεται με τις εξαρτημένες μεταβλητές, οι υπόλοιπες ανεξάρτητες μεταβλητές σχετίζονταν με την ικανοποίηση και την ακαδημαϊκή απόδοση. Επίσης, βρέθηκε, ότι η ικανοποίηση έχει μεγαλύτερη επίδραση στην απόδοση απ' ότι έχει η ίδια η απόδοση στην ικανοποίηση. Μάλιστα η επίδραση της ικανοποίησης στην ακαδημαϊκή απόδοση είναι σχεδόν διπλάσια από την επίδραση της ακαδημαϊκής απόδοσης στην ικανοποίηση και στην ομάδα των ανδρών και των γυναικών. Ανάμεσα στις ανεξάρτητες μεταβλητές, η ένταξη στο ινστιτούτο, η ακαδημαϊκή προσέγγιση, η χρησιμότητα και η κοινωνική ζωή είχαν σημαντικά θετική επίδραση στην ικανοποίηση. Παρ' όλα αυτά η θετική επίδραση της ένταξης στο ινστιτούτο για την ικανοποίηση ήταν σημαντικά υψηλότερη για τις γυναίκες παρά για τους άνδρες, ενώ η θετική επίδραση της ακαδημαϊκής προσέγγισης για την ικανοποίηση ήταν σημαντικά υψηλότερη στους άνδρες. Αν και υπάρχουν αυτές οι διαφορές η επίδραση της χρησιμότητας και της κοινωνικής ζωής στην ικανοποίηση ήταν σχεδόν όμοιες. Δεν βρέθηκαν σημαντικές διαφορές στην επίδραση των ανεξάρτητων μεταβλητών στην ακαδημαϊκή απόδοση για τους άνδρες και τις γυναίκες. Και για τα δυο φύλα η μεταβλητή που μπορούσε να προβλέψει καλύτερα την για ακαδημαϊκή απόδοση ήταν η απόδοση στο λύκειο. Άλλες σημαντικοί παράγοντες που προέβλεπαν την ακαδημαϊκή απόδοση ήταν η ακαδημαϊκή προσέγγιση, η κοινωνική ζωή και τα μέλη. Η ακαδημαϊκή δυσκολία σχετίζεται σημαντικά με τη ακαδημαϊκή απόδοση για τις γυναίκες όχι όμως και για τους άνδρες. Επίσης, ο αριθμός των μελών του οργανισμού δεν είχαν επίδραση στο βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών και για τα δυο φύλα, ενώ αντίθετα επιδρά στη ακαδημαϊκή απόδοση τόσο στις γυναίκες όσο και στους άνδρες. Ακόμη, αξιοσημείωτο είναι, ότι το επίπεδο του τμήματος δεν επιδρά ούτε στην ικανοποίηση ούτε στη ακαδημαϊκή απόδοση.

Συμπερασματικά λοιπόν, οι αιτίες ικανοποίησης διαφέρουν ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες : μόνο στις γυναίκες υπάρχει σχέση μεταξύ της ακαδημαϊκής απόδοσης και της ικανοποίησης (στατιστικά σημαντική) και όταν υπάρχει σχέση η επίδραση της ικανοποίησης στη ακαδημαϊκή απόδοση είναι μεγαλύτερη από την επίδραση της ακαδημαϊκής απόδοσης στην ικανοποίηση.

O Pike (1991) αξιολόγησε την αμφίδρομη σχέση μεταξύ της ποιότητας και της ικανοποίησης αντί, να αποδεχθεί, (όπως κάνουν πολλές μελέτες) ότι η ποιότητα επηρεάζει την ικανοποίηση. Βασισμένο σε προηγούμενες έρευνες το άρθρο εξετάζει την σχέση μεταξύ της ποιότητας και της ικανοποίησης χρησιμοποιώντας ένα μοντέλο με λανθάνουσα μεταβλητή, το οποίο περιέχει ποικιλία παραγόντων, οι οποίοι επηρεάζουν την ποιότητα και την ικανοποίηση. Η ποιότητα και η ικανοποίηση θεωρούνται λανθάνουσες μεταβλητές θεωρούνται «υποθετικά ή θεωρητικά εργαλεία για τα οποία δεν είναι διαθέσιμες άμεσες μετρήσεις» (James, Mulaik & Brett, 1982), αναφέρεται στον Pike, 1991.

Η ύπαρξη αυτών των μεταβλητών συνάγεται από μετρήσιμες μεταβλητές. Είναι εύλογο το ερώτημα, εάν έννοιες όπως η επίτευξη, η ικανοποίηση και η εμπλοκή μπορούν να παρατηρηθούν άμεσα. Ακόμη, και αν μπορούν να μετρηθούν απ' ευθείας, η αντιμετώπιση τους ως λανθάνουσες μεταβλητές παρέχει πρακτικά πλεονεκτήματα σε σχέση με τις παραδοσιακές στατιστικές μεθόδους. Η χρήση τους επιτρέπει στους ερευνητές να συμπεράνουν, ότι οι μετρούμενες μεταβλητές περιέχουν σφάλμα. Όταν οι παραδοσιακές μέθοδοι παλινδρόμησης χρησιμοποιούνται με μεταβλητές άμεσα μετρήσιμες, οι ερευνητές πρέπει να λαμβάνουν υπ' όψιν ότι αυτές οι μεταβλητές δεν περιέχουν λάθος. Ως αποτέλεσμα, αληθινά αθροίσματα μπερδεύονται με λανθασμένη μέτρηση (Alwin & Jackson, 1980), αναφέρεται στο άρθρο του Pike, το 1991 με τίτλο «The effects of background coursework and involvement on students grades and satisfaction».

Η χρησιμοποίηση των λανθάνουσων μεταβλητών επιτρέπει τους ερευνητές, να συμπεράνουν ότι τα υπόλοιπα των δομικών εξισώσεων είναι αλληλένδετα. Επειδή, η ανάλυση δεδομένων χρησιμοποιεί λανθάνουσες μεταβλητές, επιτρέπει στους ερευνητές να συγκεκριμενοποιούν τα λάθη των μετρήσεων και τον συσχετισμό μεταξύ των υπολοίπων. Το μοντέλο, που χρησιμοποιήθηκε, περιέγραφε τις υποτιθέμενες σχέσεις ανάμεσα στις μεταβλητές, αναπαριστώντας τα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος, τα μαθήματα, την εμπλοκή, την απόδοση και την ικανοποίηση. Η έρευνα διεξήχθη στο πανεπιστήμιο του Tennessee κατά τη διάρκεια 1988-1989. Οι φοιτητές συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο σχεδιασμένο, για να συλλεχθούν πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος, τις εμπειρίες στο κολέγιο και την ικανοποίηση τους με το ακαδημαϊκό πρόγραμμα.

Τα αποτελέσματα έδειξαν, ότι η ικανοποίηση των φοιτητών έχει μεγαλύτερη επίδραση στην ποιότητα (,21) απ' ότι έχει η ποιότητα στην ικανοποίηση (,06). Σύμφωνα με τις προσδοκίες, οι εμπλεκόμενες μεταβλητές σχετίζονται σημαντικά με την ικανοποίηση. Η επίδραση της αλληλεπίδρασης σχολής-φοιτητή (,30) και της αλληλεπίδρασης μεταξύ φοιτητών είναι θετικές (,32), ενώ η πολιτιστική εμπλοκή σχετίζεται αρνητικά με την ικανοποίηση. Το είδος των μαθημάτων και της ποιότητας προσαρμόζουν τις προσδοκίες. Τα τεχνολογικά και επιχειρηματικά μαθήματα σχετίζονταν αρνητικά με την ποιότητα (-,12, -,11). Η ικανότητα των φοιτητών να παίρνουν μεγάλους βαθμούς σχετίζεται με την ποιότητα (,40). Οι μεταβλητές του περιβάλλοντος σχετίζονται με τα μαθήματα και την εμπλοκή. Το φύλο σχετίζεται αρνητικά με τις μεταβλητές των μαθημάτων, οι γυναίκες είναι λιγότερο πιθανό να πάρουν τεχνολογικά (-,27) και επιχειρηματικά (,18) μαθήματα. Οι γυναίκες είναι, πιο πιθανό, να συμμετέχουν σε πολιτιστικά γεγονότα (,18). Η συσχέτιση μεταξύ των αφανών μεταβλητών επίσης προσαρμόζονται με τις προσδοκίες. Οι μεταβλητές εμπλοκής συσχετίζονται θετικά. Η συσχέτιση μεταξύ της πολιτιστικής εμπλοκής και της αλληλεπίδρασης σχολής-φοιτητών είναι (,11), όπως και η συσχέτιση μεταξύ της πολιτιστικής εμπλοκής και τις αλληλεπίδρασης μεταξύ συμφοιτητών. Η συσχέτιση μεταξύ της αλληλεπίδρασης σχολής-φοιτητή και της αλληλεπίδρασης μεταξύ συμφοιτητών είναι (,19).

Οι Braskamp, Wise και Hengstler (1979) εξέτασαν την ικανοποίηση των φοιτητών, την αντίληψη του οργανισμού του τμήματος και την ποιότητα ως πιθανούς δείκτες της πληρότητας του τμήματος. Για τον σκοπό αυτό δημιουργήθηκε ένα εργαλείο εικοσιτεσσέρων θεμάτων επονομαζόμενο «Έρευνα Αξιολόγησης Προγράμματος», το οποίο αναπτύχθηκε, για να μετρήσει την αντίληψη των φοιτητών, την ικανοποίησή τους με τους εκπαιδευτικούς, με το πρόγραμμα σπουδών, με την παροχή πληροφοριών και τις φάσεις αποτελεσματικότητας του τμήματος. Το εργαλείο, που χρησιμοποιήθηκε εξυπηρετούσε δύο σκοπούς : α) την παροχή δεδομένων σχετικά με το κεντρικό διοικητικό προσωπικό, για να συγκρίνει και να κρίνει τα τμήματα καθώς επίσης και β) την παροχή δεδομένων για την σχολή του τμήματος για εκτίμηση των δυνάμεων και αδυναμιών των τμημάτων του. Η παραγοντική ανάλυση δεκαπέντε θεμάτων σχετικά με την ικανοποίηση τα οποία ήταν : η πρόκληση του προγράμματος, η σύνδεση των μαθημάτων, η ποιότητα καθοδήγησης, ο ήχος των θεωρητικών, η ποιότητα των περιεχομένων, οι διαδικασίες αξιολόγησης των τάξεων, η διαθεσιμότητα δραστηριοτήτων εμπλουτισμού, η ποικιλία προσφερόμενων μαθημάτων, η πρόθεση παροχής διαπιστευτηρίων, η επαφή με την σχολή, η ακαδημαϊκή παροχή συμβουλών, η υπηρεσία για επαγγελματική καθοδήγηση, η επικοινωνία σχολής-

φοιτητών, η αξία του προγράμματος και η ικανοποίηση με το πρόγραμμα. Δύο παράγοντες επονομαζόμενοι «γενική ικανοποίηση με την ειδίκευση» και «ικανοποίηση με τον επιβλέποντα καθηγητή» προέκυψαν. Ο παράγοντας γενική ικανοποίηση με την ειδίκευση αποτελούνταν από εννέα θέματα με φορτίσεις μεγαλύτερες από (,30) και η ικανοποίηση με τον επιβλέποντα καθηγητή αποτελούνταν από έξι θέματα. Ο πρώτος παράγοντας αντικατοπτρίζει την ικανοποίηση των φοιτητών με τον κύκλο μαθημάτων, την προσφορά μαθημάτων, την ποιότητα διδασκαλίας, το βαθμό στον οποίο πίστευαν, ότι το πρόγραμμα είναι αξιόλογο. Ο δεύτερος παράγοντας, ικανοποίηση με τον επιβλέποντα καθηγητή, αντικατοπτρίζει την αξιολόγηση των φοιτητών για τον κοινωνικό και υποστηρικτικό ρόλο του τμήματος της σχολής.

Τα αποτελέσματα έδειξαν, ότι η ικανοποίηση των φοιτητών με το πρόγραμμα δεν σχετιζόνταν με το φύλο, την κοινωνική τάξη και τον λόγο επιλογής της ειδίκευσης. Η περιοχή της ειδίκευσης βρέθηκε, να μην σχετίζεται με την ικανοποίηση με το κύριο πρόγραμμα. Η έρευνα και οι δραστηριότητες για υποτροφία στην σχολή και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά όπως, η ηλικία δεν είχε σχέση με την ικανοποίηση των φοιτητών. Από την έρευνα προέκυψε, ότι δύο παράγοντες της ικανοποίησης των προπτυχιακών φοιτητών και των αποφοίτων, αφού κατηγοριοποιήθηκαν βρέθηκαν να είναι σταθεροί μετά από δύο χρόνια. Συμπερασματικά, η ικανοποίηση των φοιτητών αποτελεί σημαντικό κριτήριο για την αξιολόγηση του τμήματος.

Ο Morstain (1977) προσπάθησε να εξετάσει, εάν οι προσδοκίες των φοιτητών σχετικά με τους εκπαιδευτικούς «σκοπούς και διαδικασίες» και την «σχετική εφαρμογή» με τους καθορισμούς της σχολής σχετίζονται με την ικανοποίηση των φοιτητών με το πρόγραμμα σπουδών. Πιο συγκεκριμένα, σκοπός αυτής της μελέτης ήταν : α) να καθοριστεί η σχέση μεταξύ των προσδοκιών των φοιτητών και ο βαθμός ικανοποίησης τους με το ακαδημαϊκό πρόγραμμα και β) να εξετάσει, εάν υπάρχει διακριτή συσχέτιση μεταξύ της διαφοράς στη σχολή και στις προσδοκίες των φοιτητών σε σχέση με την ικανοποίηση των φοιτητών. Για την επιβεβαίωση των σχεδίων των τριτοετών φοιτητών και την ικανοποίησή τους με τις προοπτικές του εκπαιδευτικού προγράμματος τα ερωτηματολόγια ταχυδρομήθηκαν κατά τη διάρκεια του τελευταίου εξαμήνου της ακαδημαϊκής χρονιάς. Επίσης, το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε αίτηση για τις προσδοκίες των φοιτητών με σκοπό τους προσδιορισμούς των εκπαιδευτικών συμπεριφορών και προτιμήσεων των φοιτητών. Το ποσοστό, που αντιστοιχούσε στα ερωτηματολόγια, που απαντήθηκαν, ήταν 68%, ενώ στην αίτηση με σκοπό τις εκπαιδευτικές απόψεις της σχολής και την συμπεριφορά ήταν 43%. Οι παράμετροι, που εξέταζε κάθε κλίμακα ήταν :

πραγματοποίηση, η προσδιορισμένη μάθηση, η αξιολόγηση, η νομιμοποίηση, η επιβεβαίωση, η έρευνα, η ανεξάρτητη μελέτη, η αλληλεπίδραση, η ανεπίσημη συσχέτιση και η εμπλοκή. Τα επτά θέματα ικανοποίησης αθροίστηκαν, για τη μέτρηση του μεγέθους της ακαδημαϊκής ικανοποίησης.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι φοιτητές κατηγοριοποιήθηκαν σε τρεις ομάδες ικανοποίησης : α) υψηλά ικανοποιημένοι, β) μέτρια ικανοποιημένοι, γ) μη ικανοποιημένοι. Οι τρεις ομάδες φοιτητών αποτελούσαν την ανεξάρτητη μεταβλητή. Από τα αποτελέσματα, που προέκυψαν παρατηρήθηκε, ότι οι φοιτητές που ανέφεραν ευμετάβλητους βαθμούς ικανοποίησης με το ακαδημαϊκό πρόγραμμα έτειναν να έχουν διαφορετικές εκπαιδευτικές προσδοκίες και προτιμήσεις. Αξιοσημείωτο είναι, ότι οι μη ικανοποιημένοι φοιτητές είχαν τους υψηλότερους μέσους όρους στις κλίμακες της αλληλεπίδρασης και τους χαμηλότερους μέσους όρους στις κλίμακες των υπολειπόμενων καθορισμών. Σε εννέα από τις δέκα κλίμακες καθορισμού, οι υψηλά και μέτρια ικανοποιημένοι φοιτητές είχαν παρόμοια σκορ, ενώ η ομάδα των μη ικανοποιημένων φοιτητών είχε μέσους όρους διαφορετικούς από τις άλλες δύο ομάδες. Από την σύγκριση των τριών ομάδων προκύπτει, ότι η σχολή έχει τους χαμηλότερους μέσους όρους στις κλίμακες της πραγματοποίησης, της ανεξάρτητης μεταβλητής και της αλληλεπίδρασης. Επιπλέον, η σχολή έχει τον υψηλότερο μέσο όρο στην αξιολόγηση, στην νομιμοποίηση και στην κλίμακα της εμπλοκής. Τα αποτελέσματα της έρευνας οδηγούν σε δύο συμπεράσματα : α) οι φοιτητές, που δεν ήταν ικανοποιημένοι με το ακαδημαϊκό πρόγραμμα, είχαν ένα προφίλ προσδοκιών φανερά πιο διαφορετικό συγκρινόμενο με αυτούς, που ήταν ικανοποιημένοι και β) οι μη ικανοποιημένοι φοιτητές είχαν ένα προφίλ καθορισμού περισσότερο ανάρμοστο με τις εκπαιδευτικές προσδοκίες της σχολής, ενώ το προφίλ των υψηλά ικανοποιημένων φοιτητών ήταν λιγότερο ανάρμοστο με τις προσδοκίες της σχολής.

Ο Werbel (2000) σε έρευνα του εξέτασε την συσχέτιση ανάμεσα στην εξεύρεση εργασίας, στη δυνατότητα αναζήτησης εργασίας και την αποτελεσματικότητα της αναζήτησης εργασίας. Ο αριθμός των αποφοίτων, που κλήθηκαν, να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο ήταν 239 και η χρονική περίοδος έξι μήνες μετά την αποφοίτησή τους. Ο τελικός αριθμός των απαντημένων ερωτηματολογίων ήταν 129. Οι ερωτήσεις αξιολογούσαν τα παρακάτω στοιχεία : προσωπική διερεύνηση, διερεύνηση περιβάλλοντος, η οποία εστιάζονταν στις πιθανότητες εύρεσης εργασίας για το ίδιο άτομο και η δυνατότητα διερεύνησης. Οι δύο εξαρτώμενες μεταβλητές ήταν, η προσωπική αρχική ικανοποίηση και η ικανοποίηση για τη δουλειά.

Τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης έδειξαν, ότι η προσωπική διερεύνηση δεν έχει σχέση με τη δυνατότητα διερεύνησης εργασίας, ενώ φαίνεται, να ασκεί μικρή επιρροή στις συμπεριφορές των φοιτητών για την εξεύρεση εργασίας. Η διερεύνηση περιβάλλοντος σχετίζεται με τη δυνατότητα διερεύνησης εργασίας. Ακόμη, αυτή η δυνατότητα διερεύνησης εργασίας σχετίζεται σημαντικά με την αρχική ικανοποίηση αλλά δεν έχει σημαντική συσχέτιση με την ικανοποίηση της δουλειάς. Τέλος, η δυνατότητα διερεύνησης εργασίας μεσολαβεί στη μεταξύ σχέση της διερεύνηση περιβάλλοντος και την αρχική ικανοποίηση. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας υπογραμμίζουν την συσχέτιση ανάμεσα στην εξεύρεση εργασίας, τη δυνατότητα διερεύνησης εργασίας και τους δείκτες αποτελεσματικότητας της εξεύρεσης εργασίας. Η διερεύνηση περιβάλλοντος για εξεύρεση εργασίας είναι σημαντική, γιατί έχει επίδραση και στη δυνατότητα διερεύνησης εργασίας και στο εισόδημα. Παρ' όλα αυτά τα αποτελέσματα της μελέτης δείχνουν, ότι η επιρροή της διερεύνησης περιβάλλοντος στην αρχική ικανοποίηση είναι ολοκληρωτικά μέσα στη δυνατότητα διερεύνησης εργασίας. Επιπλέον, η διερεύνηση περιβάλλοντος είναι σημαντική στη διαδικασία εξεύρεσης εργασίας αυξάνοντας τη δυνατότητα διερεύνησης εργασίας. Το επίπεδο δραστηριότητας για την εξεύρεση εργασίας εκτός από την σπουδαιότητα του προς το περιβάλλον, έχει την πιο άμεση επίδραση στην αρχική ικανοποίηση. Η έρευνα υποστηρίζει την άποψη, ότι η αναζήτηση καριέρας είναι ένα σημαντικά αρχικό βήμα, το οποίο προετοιμάζει το άτομο για μια επιτυχημένη έρευνα εργασίας. Άλλα στοιχεία όπως, η δυνατότητα διερεύνησης εργασίας, η ικανότητα συνέντευξης και η ανάπτυξη ρεαλιστικών προσδοκιών είναι επίσης σημαντικά για την ύπαρξη μιας επιτυχημένης έρευνας εργασίας. Ακόμη, τα αποτελέσματα έδειξαν, ότι το περιβάλλον έχει σπουδαιότερη επίδραση στην δυνατότητα διερεύνησης για δουλειά παρά η προσωπική διερεύνηση. Το άτομο, που ψάχνει δουλειά συλλέγοντας πληροφορίες για το περιβάλλον διαφορετικών εργασιών μπορεί, να φανταστεί τον εαυτό του σε διαφορετικούς τύπους περιβάλλοντος εργασίας. Αυτή η διαδικασία ίσως του επιτρέπει, να εκτιμά πιο ρεαλιστικά τον εαυτό του για τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητες του σχετικά με ένα επάγγελμα.

Ο Harvey (1995) σε έρευνα, που διεξήγαγε, προσπάθησε, να εξετάσει την ικανοποίηση των φοιτητών του πανεπιστημίου της κεντρικής Αγγλίας στο Birmingham. Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε ερωτήσεις για : τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης, τις υπηρεσίες υπολογιστών, το αναψυκτήριο, την εξυπηρέτηση, την οργάνωση και καθορισμό των μαθημάτων, το διδακτικό προσωπικό και τον τρόπο διδασκαλίας, τις μεθόδους διδασκαλίας, το φόρτο εργασίας των φοιτητών και τη αξιολόγηση, την κοινωνική ζωή, την προσωπική ανάπτυξη, τις οικονομικές καταστάσεις και το περιβάλλον του πανεπιστημίου.

Για κάθε κύριο θέμα υπήρχαν τριών ειδών ερωτήσεις σχετικά με την ικανοποίηση τους για τις υπηρεσίες, την σημαντικότητα των υπηρεσιών, την μαθησιακή τους εμπειρία και τις προτιμήσεις που είχαν για την προσωπική τους ευκολία. Αφετέρου, στην ανάλυση, που έγινε υπήρχε και μια ομάδα δευτερεύουσων ανεξάρτητων μεταβλητών, που περιελάμβανε την σχολή, την περιοχή, το έτος σπουδών, την ηλικία, το γένος και την εθνικότητα.

Η ανάλυση έδειξε, ότι σχετικά με τα αποτελέσματα της ικανοποίησης των φοιτητών από την έρευνα προέκυψε καθαρή διάκριση μεταξύ της ικανοποίησης με το προσωπικό και της ικανοποίησης με το υλικό της βιβλιοθήκης. Η εξυπηρέτηση του προσωπικού καθορίζεται υψηλή, ενώ τα επίπεδα θορύβου είναι ένα πρόβλημα, που αυξάνεται στην κεντρική βιβλιοθήκη. Οι φοιτητές είναι ικανοποιημένοι με την ποικιλία των περιοδικών στη βιβλιοθήκη. Παρ' όλα αυτά για τρεις από τις σχολές η ποικιλία των περιοδικών δεν καθορίζεται, ως πολύ σημαντική. Η κατάσταση σχετικά με το υλικό της βιβλιοθήκης είναι πολύ διαφορετική. Η διαθεσιμότητα των βιβλίων είναι ένα σημείο κύριας σπουδαιότητας για τους φοιτητές του τμήματος. Απεναντίας, είναι ένα κύριο σημείο μη ικανοποίησης τα τελευταία χρόνια για έξι από τις οκτώ σχολές του πανεπιστημίου της κεντρικής Αγγλίας. Μόνο το ινστιτούτο τέχνης και σχεδίου του Birmingham και οι φοιτητές του ωδείου του Birmingham, οι οποίοι χρησιμοποιούν εξειδικευμένες βιβλιοθήκες, προσδίδουν ικανοποιητική τη διαθεσιμότητα των βιβλίων. Το ίδιο σχέδιο μπορεί, να γίνει ορατό και στην τακτοποίηση των βιβλίων της βιβλιοθήκης, η οποία είναι μια περιοχή κύριας σπουδαιότητας. Στο ινστιτούτο τέχνης και σχεδίου του Birmingham καθώς επίσης και στο ωδείο καθορίζονται ως ικανοποιητικά. Από τις υπόλοιπες σχολές μόνο η σχολή μηχανολογίας θεωρεί τη σειρά των βιβλίων ικανοποιητική, ενώ για τις άλλες είναι μη ικανοποιητική. Η ίδια τάση σημειώνεται σε σχέση με τα πολλαπλά αντίγραφα των βιβλίων και με την επιστροφή στην ημερομηνία λήξης. Αξιοσημείωτη είναι η ταχύτητα αυξανόμενου ενδιαφέροντος στη χρησιμοποίηση των CD-ROMS. Τα επίπεδα ικανοποίησης αρχίζουν να πέφτουν παρ' όλο που η παροχή υπηρεσιών βελτιώνονται συνεχώς. Το πρόβλημα είναι η δημιουργία νέων προσδοκιών, οι οποίες μπορούν, να αυξήσουν πολύ γρηγορότερα τη παροχή. Πολύ σύντομα πρέπει, να αναγνωριστούν οι προσδοκίες των φοιτητών για την παροχή, όπως ακριβώς και την ικανοποίηση τους μ' αυτές. Είναι απαραίτητο, να γίνουν μελέτες, για να σχεδιαστούν αποτελεσματικά οι προσδοκίες εξ' αιτίας της αλλαγής των προσδοκιών. Σχετικά μ' αυτό, το κέντρο επιχείρησε μια μελέτη για την ενθάρρυνση των φοιτητών. Η έρευνα ανακάλυψε τις αρχικές προσδοκίες των φοιτητών, τον τρόπο που αλλάζουν αυτές οι προσδοκίες και το εύρος στο οποίο καλύπτονται πλήρως. Ανάμεσα σε πολλά άλλα πάνω από το μισό των φοιτητών

ανέφεραν προσδοκίες για το υλικό της βιβλιοθήκης. Η ανατροφοδότηση στους φοιτητές σχετικά με το, τι έγινε ως αποτέλεσμα της έρευνας, είναι σημαντικό στοιχείο, αφού κύριος στόχος είναι η ικανοποίηση όλων των φοιτητών.

Οι Aldridge και Rowley (1998) σε έρευνα, που έκαναν προσπάθησαν, να μετρήσουν την ικανοποίηση του “πελάτη” στην ανώτερη εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα, στην έρευνα τους αξιολόγησαν την ικανοποίηση των φοιτητών σε συσχέτιση με την εμπειρία των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους φοιτητές του πανεπιστημίου του Edge Hill. Είναι χρήσιμο, να αναφερθεί, ότι η μέθοδος που δοκιμάστηκε και αναπτύχθηκε, χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο, που θα βοηθούσε στην διεξαγωγή την αποτελεσμάτων και όχι ως αυτόνομο σχέδιο έρευνας. Η μέτρηση σχεδιάστηκε, για να συμπληρώσει τα σχέδια, που χρησιμοποιούνται για ανατροφοδότηση από τους φοιτητές σχετικά με την εξελικτική τους πορεία και την γενικότερη ικανοποίηση με τις υπηρεσίες και τις ευκαιρίες. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν από τέσσερις πηγές μέσω διαμορφωμένων αξιολογήσεων επικεντρωμένων στην απόδοση και στην ικανοποίηση, μέσω ερωτηματολογίων στους αποφοίτους, μέσω της διαδικασίας παραπόνων του κολεγίου και των επιτροπών του κολεγίου, που είχαν την ευθύνη για συγκεκριμένες και γενικές παροχές υπηρεσιών. Το ερωτηματολόγιο περιείχε ερωτήσεις, οι οποίες κατηγοριοποιήθηκαν σε δύο ενότητες. Η πρώτη ενότητα περιείχε μεταβλητές όπως την ηλικία, το γένος, την καταγωγή, τη διαμονή, το πανεπιστήμιο, το επίπεδο μαθημάτων και τη διάρκεια σπουδών στο Edge Hill. Η δεύτερη ενότητα περιείχε ερωτήσεις για την αξιολόγηση, οι οποίες κατανέμονται στις εξής κατηγορίες : προσωπικές λεπτομέρειες και λεπτομέρειες για τα μαθήματα, αξιολόγηση της εκπαίδευσης και μάθησης, εκπαιδευτική υποστήριξη συμπεριλαμβάνοντας παροχή υπολογιστών, υπηρεσία βιβλιοθήκης και παροχή οπτικοακουστικών μέσων επίσης, βελτίωση της εκπαίδευσης και μάθησης, παροχές και υπηρεσίες σχετικά με την εξυπηρέτηση στο πανεπιστήμιο και στην περιοχή που βρίσκεται το πανεπιστήμιο, προσφορά εργασίας, παροχή σίτισης, φροντίδα παιδιών, υγειονομική φροντίδα, καθαριότητα χώρου. Παράλληλα, υπήρχαν ερωτήσεις, που αναφέρονταν στην παροχή ίσων ευκαιριών, στις ανάγκες των ατόμων με δυσκολίες και σχετικά με το περιβάλλον. Επιπλέον, υπήρχαν ερωτήσεις, που αφορούσαν την αξιολόγηση της επικοινωνίας, της ανατροφοδότησης, της ενημέρωσης και τη δυνατότητα έκφρασης των παραπόνων. Επίσης, οι φοιτητές μπορούσαν στο τέλος του ερωτηματολογίου να σημειώσουν κάποια σχόλια. Αξιοσημείωτο είναι, ότι τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν με δύο τρόπους : μέσω γραπτής αλληλογραφίας και ηλεκτρονικής. Συνολικά συμπληρώθηκαν 71 ερωτηματολόγια, τα οποία είχαν σταλεί μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Η αναλογία της ανταπόκρισης

ήταν απογοητευτική. Πράγμα που μπορεί, να σχετίζεται με την περίοδο του χρόνου, που διεξήχθη η έρευνα. Ακόμη, ο τρόπος διανομής ίσως να μην παρακίνησε τους φοιτητές στην συμπλήρωση των ερωτηματολογίων. Από την άλλη πλευρά δεν είναι εμφανές, εάν είχαν όλοι οι φοιτητές δυνατότητα πρόσβασης στο ερωτηματολόγιο μέσω του διαδικτύου. Η αναλογία των απαντημένων ερωτηματολογίων, τα οποία στάλθηκαν μέσω γραπτής αλληλογραφίας ήταν πολύ υψηλότερη, στα 289 ερωτηματολόγια. Αξιοσημείωτο είναι, ότι τα συγκεκριμένα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν από τους καθηγητές και συλλέχθηκαν από τους φοιτητές. Αυτή η ενεργητική παρεμβολή του καθηγητή επιτυγχάνει την ανταπόκριση. Μια από τις προκλήσεις συσχετιζόμενες με την ηλεκτρονική διανομή των ερωτηματολογίων είναι η έλλειψη παρακίνησης των φοιτητών. Είναι ωφέλιμο, να σημειωθεί, ότι αυτή η ενότητα επανεξετάζεται τα τελευταία χρόνια αλλά δεν έχει επιλυθεί ικανοποιητικώς. Εξ' αιτίας της μικρής ανταπόκρισης τα αποτελέσματα θεωρήθηκαν ενδεικτικά και χρησιμοποιήθηκαν για περαιτέρω αναζήτηση. Συμπερασματικά, από την έρευνα του 1995-96 βρέθηκε, ότι το μοντέλο είναι αποτελεσματικά χρήσιμο και γερό για να ξαναχρησιμοποιηθεί, αλλά πρέπει, να επανεξετασθεί η περίοδος συλλογής των δεδομένων με σκοπό την αύξηση της ανταπόκρισης.

Οι Evers και Gilbert (1991) σε έρευνα, που διεξήγαγαν σε φοιτητές πέντε πανεπιστημίων του Ontario καθώς επίσης και σε αποφοίτους που εργάζονταν σε 20 μεγάλες Καναδικές εταιρείες προσπάθησαν, να υπολογίσουν την αξία της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στην ανάπτυξη του φοιτητή. Οι πρωτοετείς φοιτητές του πανεπιστημίου του Guelph αρχικά ρωτήθηκαν για τα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος και τις προσδοκίες τους σχετικά με την πανεπιστημιακή ζωή. Οι ίδιοι φοιτητές ξαναρωτήθηκαν έπειτα από δύο εξάμηνα και τα δεδομένα, που αποκτήθηκαν αφορούσαν πανεπιστημιακές εμπειρίες, προβλήματα, απόκτηση μάθησης και γνώσης με ποικίλες μετρήσεις ικανοποίησης των φοιτητών. Το φθινόπωρο του 1987 η ίδια ομάδα φοιτητών ξαναρωτήθηκε για μια πιο λεπτομερή αξιολόγηση για τον τρόπο με τον οποίο οι σπουδές βελτίωναν την απόκτηση γνώσεων και επιδεξιοτήτων καθώς και την πνευματική ανάπτυξη. Ακόμη, οι φοιτητές κλήθηκαν τηλεφωνικώς με σκοπό την εξακρίβωση της τοποθέτησης της σχέσης τους στα πρώτα και δεύτερα συστήματα ασχολίας και για την εξακρίβωση των λόγων για κάθε αλλαγή σχεδίων. Μία τέταρτη μελέτη διεξήχθη το χειμώνα του 1990, στην οποία οι φοιτητές έλαβαν ένα τελικό ερωτηματολόγιο, το οποίο μετρούσε τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα πριν την αποφοίτηση. Η έρευνα χωρίστηκε σε δυο προγράμματα. Το πρώτο πρόγραμμα ονομάστηκε “Cease project” και το δεύτερο πρόγραμμα “Making the Match Project”.

Οι φοιτητές αρχικά ρωτήθηκαν, πως καθόριζαν το επίπεδο ικανότητας και απόδοσης στα ακόλουθα θέματα : σκέψη και αιτιολόγηση επιδεξιοτήτων, επιδεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, λήψης αποφάσεων, προγραμματισμού και οργάνωσης, διαχείρισης του χρόνου, επιδεξιότητες επικοινωνίας, διαπροσωπικές και κοινωνικές επιδεξιότητες, ποσοτικές και μαθηματικές επιδεξιότητες, ανεξάρτητες και εποπτικές επιδεξιότητες. Γενικά οι φοιτητές θεωρούσαν, ότι είχαν υψηλά επίπεδα ικανότητας σε κάθε μια από τις παραπάνω όψεις.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, η σκέψη και η αιτιολόγηση, η επίλυση προβλημάτων, η λήψη αποφάσεων, ο προγραμματισμός και η οργάνωση, οι διαπροσωπικές και κοινωνικές επιδεξιότητες και η ανεξαρτησία εκτιμήθηκαν ως πολύ υψηλές με υψηλότερη την ανεξαρτησία. Ο χρόνος διαχείρισης, η επικοινωνία, οι εποπτικές, οι ποσοτικές και μαθηματικές επιδεξιότητες θεωρούνταν από τους φοιτητές λιγότερο αναπτυγμένες με τις ποσοτικές και μαθηματικές τις πιο λίγο ανεπτυγμένες. Η επίσημη πανεπιστημιακή εκπαίδευση θεωρήθηκε η πιο σημαντική πηγή για την ανάπτυξη των επιδεξιοτήτων σκέψης και αιτιολόγησης, της επίλυσης προβλημάτων, τον προγραμματισμό και της οργάνωσης επιδεξιοτήτων, της διαχείρισης χρόνου και των ποσοτικών και μαθηματικών δεξιοτήτων. Η επίσημη πανεπιστημιακή εκπαίδευση από την άλλη πλευρά θεωρείται, ότι είναι λιγότερο σημαντική πηγή στην λήψη αποφάσεων, στην επικοινωνία, στις διαπροσωπικές και κοινωνικές επιδεξιότητες, στις εποπτικές και ανεξάρτητες. Οι φοιτητές θεωρούσαν, ότι οι επιδεξιότητες επικοινωνίας αναπτύχθηκαν χάρη στις ανεπίσημες δομές και διαδικασίες εμπλεκόμενες με την πανεπιστημιακή ζωή, όπως αντιτίθενται στις επίσημες όψεις της μάθησης. Επίσης οι φοιτητές πίστευαν, ότι οι διαπροσωπικές και κοινωνικές επιδεξιότητες καθώς επίσης και οι εποπτικές παράγονται μέσα από εξωτερικές πανεπιστημιακές πηγές. Η λήψη αποφάσεων και η ανεξαρτησία φαίνονταν να προκύπτουν απλά για λογαριασμό της ανάπτυξης. Επιπρόσθετα, σε σχετική ερώτηση οι φοιτητές θεώρησαν την ανάπτυξη τους, ως αποτέλεσμα της εκπαίδευσης τους στο πανεπιστήμιο, πολύ υψηλή στα παρακάτω : ανεξαρτησία σκέψης (υψηλότερη), επιθυμία να συνεχίσουν να μαθαίνουν, βάθος κατανόησης και καλαισθητική ανάπτυξη (χαμηλότερη), ιστορική συνείδηση, αριθμητική, δημιουργικότητα και συνολική κατανόηση. Προφανώς, η πανεπιστημιακή εκπαίδευση είναι καλύτερη με τις αναλυτικές, ουσιαστικές και αιτιολογημένες όψεις ανάπτυξης απ' ότι με τις διευρυμένες καλλιτεχνικές, πολιτιστικές και ιστορικές ευαισθησίες και με τις ποσοτικές και υπολογιστικές επιδεξιότητες.

Στο “Cease project” η επίσημη πανεπιστημιακή εκπαίδευση θεωρείται, πως είναι η πιο σημαντική πηγή για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων σκέψης και αιτιολόγησης, των δεξιοτήτων σχεδιασμού, οργάνωσης, διοίκησης και ποσοτικές και υπολογιστικές δεξιότητες. Από την άλλη πλευρά, η επίσημη πανεπιστημιακή εκπαίδευση θεωρείται η λιγότερα σημαντική πηγή για την λήψη αποφάσεων, την επικοινωνία, την εποπτεία και την ανεξαρτησία, οι φοιτητές πιστεύουν, πως οι επιδεξιότητες επικοινωνίας αναπτύσσονται λόγω των επίσημων δομών και διαδικασιών της πανεπιστημιακής ζωής αντιτιθέμενες στις επίσημες πλευρές της μάθησης. Ακόμη, οι φοιτητές δηλώνουν, ότι οι διαπροσωπικές, κοινωνικές και διαπροσωπικές δεξιότητες αναπτύσσονται μέσω εξωτερικών πανεπιστημιακών πηγών.

Το δεύτερο πρόγραμμα “Making the Match Project” σχεδιάστηκε, για να ερευνήσει τις εκπαιδευτικές εμπειρίες των πανεπιστημιακών φοιτητών και αποφοίτων του Καναδά. Σκοπός της μελέτης ήταν, να εξετάσει τις προσδοκίες των διευθυντών και των πανεπιστημιακά εκπαιδευόμενων εργαζομένων σε μεγάλες καναδικές εταιρίες για την επάρκεια της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης και συνεργατικής απασχόλησης. Η δεύτερη φάση του “MTM Project” εξετάζει την απόκτηση επιδεξιοτήτων σε περίοδο δεκαπέντε ετών από την αρχή του πανεπιστημίου μέχρι δέκα χρόνια επαγγελματικής εμπειρίας. Σχεδιάστηκε, για να συλλέξει πληροφορίες για την ανάπτυξη επιδεξιοτήτων από φοιτητές και αποφοίτους από διαφορετικά προγράμματα μελέτης, από διαφορετικά στάδια επαγγελμάτων, από επίσημη εκπαίδευση καθώς επίσης και πρακτική εμπειρία και σύμφωνα με τα συστήματα και τα προγράμματα αλλαγής των συστημάτων και δομών των οργανισμών.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα στο “MTM Project” και οι απόφοιτοι και οι φοιτητές θεωρούσαν τις διαπροσωπικές δεξιότητες, την προσωπική οργάνωση, τη διαχείριση χρόνου και τις προσωπικές δυνάμεις ανάμεσα στις δεξιότητες, που λαμβάνουν υψηλότερα επίπεδα ικανότητας. Και οι δύο ομάδες θεώρησαν την λήψη ρίσκων μια δεξιότητα στην οποία είναι λιγότερο ικανοί. Αντίθετα, οι φοιτητές θεωρούσαν, ότι οι τεχνικές και προφορικές επιδεξιότητες επικοινωνίας είναι ελάχιστα ανεπτυγμένες, ενώ οι απόφοιτοι ένιωθαν, ότι τα επίπεδα ικανότητας στον οραματισμό, τον χειρισμό συγκρούσεων και την ικανότητα διοίκησης είναι ανάμεσα στα ελάχιστα ανεπτυγμένα. Τα μαθήματα του πανεπιστημίου είναι οι αρχικές πηγές για την ικανότητα αντίληψης, τεχνικής, επίλυσης και ανάλυσης προβλημάτων, διαχείριση προσωπικού χρόνου και μάθησης. Ενώ τα πανεπιστημιακά μαθήματα δεν κατατάσσονται στις πρωταρχικές πηγές για την ανάπτυξη επιδεξιοτήτων

λήψης ρίσκων, χειρισμό συγκρούσεων, επιρροή στην ηγεσία, πρωτοπορία στη δημιουργικότητα, συντονισμό και στις προσωπικές σχέσεις.

Στηριζόμενοι λοιπόν στα δεδομένα των δύο ανεξάρτητων ερευνητικών προγραμμάτων εξάγεται το συμπέρασμα πως, η επίσημη πανεπιστημιακή εκπαίδευση αποτελεί κύρια πηγή της ανάπτυξης δεξιοτήτων σκέψης, αιτιολόγησης, επίλυσης προβλημάτων, σχεδιασμού και οργάνωσης, δεξιοτήτων διοίκησης του χρόνου, μάθησης, ικανότητας σκέψης, ποσοτικών, μαθηματικών και τεχνικών επιδεξιοτήτων.

Οι Saks και Ashforth (1999) σε έρευνα, που διεξήγαγαν προσπάθησαν, να εξετάσουν την επίδραση ξεχωριστών μεταβλητών (αυτό-εκτίμηση, αυτό-αποτελεσματικότητα εύρεσης εργασίας και αντιλαμβανόμενος έλεγχος στα αποτελέσματα της εύρεσης εργασίας) και συμπεριφορών εύρεσης εργασίας (προπαρασκευαστική και ενεργητική συμπεριφορά εύρεσης εργασίας και δυνατότητα εύρεσης εργασίας) στην επαγγελματική κατάσταση πρόσφατα πανεπιστημιακών αποφοίτων από την στιγμή της αποφοίτησης τους και τέσσερις μήνες αργότερα. Ο σκοπός της μελέτης ήταν, να εξετάσει το ιστορικό και τα επακόλουθα των συμπεριφορών εύρεσης εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, τρεις ξεχωριστές μεταβλητές προβλέφθηκαν σχετικές με τις συμπεριφορές εύρεσης εργασίας και την επαγγελματική κατάσταση. Οι υποθέσεις, που εξετάστηκαν ήταν, εάν η αυτό-εκτίμηση σχετίζεται θετικά με (α) τις συμπεριφορές εξεύρεσης εργασίας και (β) την επαγγελματική κατάσταση, εάν η αυτό-αποτελεσματικότητα σχετίζεται θετικά με (α) τις συμπεριφορές εξεύρεσης εργασίας και (β) την επαγγελματική κατάσταση, εάν ο αντιλαμβανόμενος έλεγχος πάνω στις συνέπειες της εξεύρεσης εργασίας σχετίζεται θετικά (α) με τις συμπεριφορές εξεύρεσης εργασίας και (β) την επαγγελματική κατάσταση, εάν η προπαρασκευαστική συμπεριφορά εξεύρεσης εργασίας σχετίζεται θετικά με την επαγγελματική κατάσταση, εάν η ενεργητική συμπεριφορά εξεύρεσης εργασίας σχετίζεται θετικά με την επαγγελματική κατάσταση καθώς επίσης, εάν η δυνατότητα εξεύρεσης εργασίας σχετίζεται θετικά με την επαγγελματική κατάσταση.

Τα αποτελέσματα έδειξαν πρώτον, ότι η επαγγελματική κατάσταση συσχετίζονταν θετικά με τις τρεις μεταβλητές προπαρασκευαστική, ενεργητική συμπεριφορά εξεύρεσης εργασίας και επαγγελματική κατάσταση. Δεύτερον, η αυτό-εκτίμηση και αυτό-αποτελεσματικότητα εξεύρεσης εργασίας σχετίζεται θετικά με τις τρεις συμπεριφορές εξεύρεσης εργασίας. Παρ' όλα αυτά, ο αντιλαμβανόμενος έλεγχος σχετίζονταν μόνο με την προπαρασκευαστική συμπεριφορά εξεύρεσης εργασίας. Αντίθετα, και οι τρεις ξεχωριστές μεταβλητές σχετίζονταν θετικά με την επαγγελματική κατάσταση. Τρίτον, η προπαρασκευαστική συμπεριφορά εξεύρεσης εργασίας σχετίζονταν με την επαγγελματική

κατάσταση και η ενεργητική εξεύρεση εργασίας και η δυνατότητα εξεύρεσης εργασίας σχετίζονταν με την επαγγελματική κατάσταση.

Πιο αναλυτικά, στην πολλαπλή ανάλυση παλινδρόμησης των προβλεπόμενων συμπεριφορών ανεύρεσης εργασίας η 1^η υπόθεση προέβλεπε θετική σχέση ανάμεσα στην αυτό-εκτίμηση και τις συμπεριφορές εξεύρεσης εργασίας. Όμως, κανείς από τους συντελεστές παλινδρόμησης για την αυτό-εκτίμηση δεν ήταν σημαντικός. Η 1^η υπόθεση απορρίφθηκε. Η 2^η υπόθεση προέβλεπε θετική σχέση ανάμεσα στην αυτό-αποτελεσματικότητα εξεύρεσης εργασίας και τις συμπεριφορές εξεύρεσης εργασίας. Η αυτό-αποτελεσματικότητα εξεύρεσης εργασίας προέβλεπε σημαντικά την προπαρασκευαστική συμπεριφορά εξεύρεσης εργασίας (,39), για την ενεργητική συμπεριφορά εξεύρεσης εργασίας (,32) και για τη δυνατότητα εξεύρεσης εργασίας (,41). Η 2^η υπόθεση επαληθεύθηκε. Η 3^η υπόθεση προέβλεπε θετική σχέση ανάμεσα στον αντιλαμβανόμενο έλεγχο και τις συμπεριφορές εξεύρεσης εργασίας. Αντίθετα, με την υπόθεση (3α) ο αντιλαμβανόμενος έλεγχος προέβλεπε σημαντικά αλλά αρνητικά την ενεργητική συμπεριφορά εξεύρεσης εργασίας (-,15) και την δυνατότητα εξεύρεσης εργασίας (-,28). Γι' αυτό το λόγο η υπόθεση (3^α) απορρίφθηκε.

Στην πολλαπλή ανάλυση παλινδρόμησης της πρόβλεψης της επαγγελματικής κατάστασης οι συντελεστές παλινδρόμησης εισάγουν, ότι η αυτό-εκτίμηση είναι μη σχετική με την επαγγελματική κατάσταση (υπόθεση 1β). Η αυτό-αποτελεσματικότητα της διερεύνησης εργασίας σχετίζονται θετικά με την επαγγελματική κατάσταση στην 1^η περίοδο (,14) αλλά όχι στην 2^η περίοδο (υπόθεση 2β). Ο αντιλαμβανόμενος έλεγχος σχετίζεται θετικά με την επαγγελματική κατάσταση στην 1^η περίοδο (,20) και στην 2^η περίοδο (,35) (υπόθεση 3β). Τα παραπάνω αποτελέσματα υποστηρίζουν την 3^η υπόθεση, υποστηρίζουν μερικώς την υπόθεση 2β και απορρίπτουν την υπόθεση 1β.

Οι συντελεστές παλινδρόμησης για τις συμπεριφορές εξεύρεσης εργασίας εισάγουν, ότι σε αντίθεση με την 4^η υπόθεση, η προπαρασκευαστική συμπεριφορά εξεύρεσης εργασίας σχετίζεται αρνητικά με την επαγγελματική κατάσταση την 1^η περίοδο (-,25). Παρ' όλα αυτά, όπως προβλέπεται από την 4^η υπόθεση η προπαρασκευαστική συμπεριφορά εξεύρεσης εργασίας σχετίζεται θετικά με την επαγγελματική κατάσταση στην 2^η περίοδο (-,22). Όπως προβλέπεται από την 5^η και 6^η υπόθεση, η ενεργητική συμπεριφορά εξεύρεσης εργασίας και η δυνατότητα εξεύρεσης εργασίας σχετίζονται θετικά με την επαγγελματική κατάσταση αλλά μόνο στην 1^η περίοδο (,19) και (,15). Τα παραπάνω αποτελέσματα παρέχουν μερική υποστήριξη στην 4^η, 5^η και 6^η υπόθεση.

Συμπερασματικά, μερικές από τις ξεχωριστές μεταβλητές σχετίζονται με τις συμπεριφορές εξεύρεσης εργασίας και την επαγγελματική κατάσταση. Και οι τρεις συμπεριφορές εξεύρεσης εργασίας προβλέπουν την επαγγελματική κατάσταση αλλά σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Μόνο η αυτό-αποτελεσματικότητα εξεύρεσης εργασίας προέβλεπε τις τρεις συμπεριφορές εξεύρεσης εργασίας. Η αυτό-αποτελεσματικότητα εξεύρεσης εργασίας προέβλεπε την επαγγελματική κατάσταση στην αποφοίτηση και ο αντιλαμβανόμενος έλεγχος προέβλεπε την επαγγελματική κατάσταση και στις δύο περιόδους (στην αποφοίτηση και έπειτα από τέσσερις μήνες). Η συμπεριφορά ευεργετικής εξεύρεσης εργασίας και η δυνατότητα εξεύρεσης εργασίας προέβλεψε την επαγγελματική κατάσταση στην αποφοίτηση και η συμπεριφορά προπαρασκευαστικής εξεύρεσης εργασίας προέβλεψε την επαγγελματική κατάσταση τέσσερις μήνες μετά την αποφοίτηση.

Αντιπαραθέτοντας λοιπόν τις παραπάνω έρευνες εξάγεται το συμπέρασμα, ότι πρώτον, η ικανοποίηση συσχετίζεται με την ποιότητα διδασκαλίας την ποιότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος, την ποιότητα προετοιμασίας για μεταπτυχιακές σπουδές, την εφαρμογή της αποκτημένης γνώσης στην παρούσα εργασία και την ποιότητα της φοιτητικής ζωής, αλλά σε πιο μέτριο βαθμό (Donald & Denison, 1996). Δεύτερον, το ενδιαφέρον μελέτης των μαθημάτων και η καλή διδασκαλία, η επάρκεια της σχολής είναι σημαντικοί παράγοντες για την ικανοποίηση των φοιτητών και μπορεί να διαφέρουν ανά φύλο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι, οι γυναίκες συνδέουν την ικανοποίηση τους με παράγοντες σχετικούς με την κοινωνική υποστήριξη (Hearn, 1985). Τέταρτον, οι Bean και Bradley το 1986 συμπέραναν, ότι η ένταξη στο ινστιτούτο, η ακαδημαϊκή προσέγγιση, η χρησιμότητα, η απόδοση και η κοινωνική ζωή είχαν σημαντικά θετική επίδραση στην ικανοποίηση. Πέμπτον, η αλληλεπίδραση σχολής-φοιτητή και η αλληλεπίδραση μεταξύ των φοιτητών σχετίζεται θετικά, ενώ η πολιτιστική εμπλοκή σχετίζεται αρνητικά με την ικανοποίηση. Ακόμη, η ικανοποίηση των φοιτητών έχει μεγαλύτερη επίδραση στην ποιότητα, απ' ότι έχει η ποιότητα στην ικανοποίηση (Pike, 1991). Έκτον, η ικανοποίηση των φοιτητών καθορίζεται από τον κύκλο μαθημάτων, την προσφορά των μαθημάτων, την ποιότητα της διδασκαλίας και το βαθμό στον οποίο πιστεύουν, ότι το πρόγραμμα είναι αξιόλογο. Η ικανοποίηση των φοιτητών αποτελεί μοναδικό κριτήριο για την αξιολόγηση του τμήματος (Braskamp, Wise & Hengstler, 1979). Έβδομον, η ικανοποίηση των φοιτητών καθορίζεται με την προσδιορισμένη μάθηση, την αξιολόγηση, την νομιμοποίηση, την επιβεβαίωση, την έρευνα, την ανεξάρτητη μελέτη, την πραγματοποίηση, την αλληλεπίδραση, την ανεπίσημη συσχέτιση και την εμπλοκή. Οι διαφορετικές εκπαιδευτικές προσδοκίες και προτιμήσεις διαμόρφωναν και το βαθμό

ικανοποίησης (Morstain, 1977). Επιπλέον, σε σχετική έρευνα βρέθηκε, ότι η δυνατότητα διερεύνησης εργασίας σχετίζεται σημαντικά με την αρχική ικανοποίηση αλλά, δεν έχει σημαντική συσχέτιση με την ικανοποίηση της δουλειάς. Το επίπεδο δραστηριότητας για την εξεύρεση εργασίας έχει την πιο άμεση επίδραση στην αρχική ικανοποίησης .Η διερεύνηση περιβάλλοντος επηρεάζει την αρχική ικανοποίηση μέσω της δυνατότητας διερεύνησης εργασίας (Werbel, 2000). Τέλος, ο Harvey το 1994-95 σε έρευνα του συμπέρανε, ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ της ικανοποίησης των φοιτητών με το προσωπικό της σχολής και το υλικό της βιβλιοθήκης. Η ικανοποίηση των φοιτητών καθορίζεται από την εξυπηρέτηση του προσωπικού, τα επίπεδα θορύβου και την ποικιλία περιοδικών στη βιβλιοθήκη, το υλικό στη βιβλιοθήκη, τη διαθεσιμότητα και την τακτοποίηση των βιβλίων, η ύπαρξη πολλαπλών αντιγράφων των βιβλίων και η επιστροφή τους την ημερομηνία λήξης. Επαγωγικά σκεπτόμενα, σύμφωνα με τις έρευνες, που προηγήθηκαν, προκύπτει το συμπέρασμα πως η ικανοποίηση των φοιτητών είναι ένας από τους σημαντικότερους δείκτες αξιολόγησης ενός Πανεπιστημίου. Σκοπός λοιπόν, της παρούσης μελέτης ήταν η εξέταση των παραγόντων, που σχετίζονται με την ικανοποίηση των αποφοίτων και τελειοφοίτων (φοιτητών/τριων) του Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας από τις σπουδές τους.

Έρευνα 1^η

Μέθοδος

Συμμετέχοντες

Στην 1^η έρευνα συμμετείχαν πενήντα εννέα απόφοιτοι (φοιτητές\τριες) του Τ.Ε.Φ.ΑΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Οι είκοσι εννέα συμμετέχοντες, είχαν εισαχθεί στην σχολή το ακαδημαϊκό έτος 1994-95, ενώ οι υπόλοιποι τριάντα το ακαδημαϊκό έτος 1995-96. Οι συμμετέχοντες αντιπροσώπευαν το 90% των πτυχιούχων από τους φοιτητές που εισήχθησαν κατά τα δύο πρώτα έτη λειτουργίας του Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Διαδικασία

Οι περισσότεροι απόφοιτοι απάντησαν στο ερωτηματολόγιο τηλεφωνικά, καθώς η δυνατότητα προσωπικής συνέντευξης ήταν περιορισμένη. Οι απόφοιτοι όμως που κατοικούσαν στην πόλη των Τρικάλων κλήθηκαν να απαντήσουν προσωπικά στις ερωτήσεις.

Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο, που χρησιμοποιήθηκε, βασίστηκε εν μέρη στο ερωτηματολόγιο, που χρησιμοποίησαν οι Donald και Denison (1996). Οι ερωτήσεις αναφέρονταν στο έτος αποφοίτησης του φοιτητή\τριας, στις ειδικότητες που είχε και στο επαγγέλματα που ακολούθησε μετά την αποφοίτηση του. Παράλληλα, το ερωτηματολόγιο εξέταζε μεταβλητές, που σχετιζόνταν με την παρούσα εργασιακή απασχόληση, καθώς επίσης την ικανοποίηση τους σχετικά με παραμέτρους των σπουδών τους όπως, η ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, η ποιότητα φοιτητική ζωής, η σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και η αυτοπεποίθηση για εύρεση εργασίας στον χώρο της άσκησης και του αθλητισμού. Λόγω της τηλεφωνικής διεξαγωγής της συνέντευξης στο ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε ως δείκτης αξιολόγησης μόνο η ικανοποίηση των φοιτητών με μια ερώτηση για κάθε παράγοντα. Η αξιολόγηση γίνονταν σε δεκαβάθμια κλίμακα, στην οποία το 10 αντιστοιχούσε στην ικανοποίηση των συμμετεχόντων, ενώ το 1 στην μη ικανοποίηση τους. Παράλληλα υπήρχαν ερωτήσεις που εξέταζαν την πρόθεση των συμμετεχόντων να επέλεγαν το ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ εάν ξανάρχιζαν τις σπουδές τους καθώς επίσης την πρόθεση παρακολούθησης

ενός μεταπτυχιακού προγράμματος που θα οργάνωνε το Τ.Ε.Φ.ΑΑ. Οι ανοιχτές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου αναφέρονταν στην μελλοντική βελτίωση του Τ.Ε.Φ.ΑΑ σε ότι αφορά την αγορά εργασίας και σε ποιους τομείς της υπάρχουν κενά.

Πιλοτική έρευνα

Πριν γίνουν οι συνεντεύξεις στους αποφοίτους, έγινε μια πιλοτική έρευνα σε μερικούς από τους συμμετέχοντες με σκοπό την εξέταση και την ορθότητα του ερωτηματολογίου. Μετά από αυτή την έρευνα, αφού έγιναν οι απαραίτητες αλλαγές στη μορφή και στο περιεχόμενο των ερωτήσεων, διεξήχθη η έρευνα και στους υπόλοιπους αποφοίτους.

Έρευνα 1^η

Αποτελέσματα

Πίνακας 1 : Περιγραφικά στατιστικά-απόφοιτοι

	Ελάχ. Τιμή	Μεγ. Τιμή	<u>M</u>	<u>SD</u>
1.Συνολική ποιότητα σπουδών στο Τ.Ε.Φ.ΑΑ	2.00	10.00	7.40	1.47
2.Ποιότητα εκπαίδευσης	2.00	10.00	7.66	1.50
3.Ποιότητα φοιτητικής ζωής	2.00	10.00	6.80	2.07
4.Σχετικότητα γνώσεων-αγοράς εργασίας	1.00	10.00	6.59	1.62
5.Πεποίθηση εύρεσης εργασίας	1.00	10.00	6.26	2.30
6.Πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ	1.00	10.00	7.22	3.01
7.Πρόθεση παρακολούθησης μεταπτυχιακών σπουδών	1.00	10.00	7.56	2.80

Στον πίνακα 1 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της 1^{ης} μελέτης από τα οποία προκύπτει, ότι οι τελειόφοιτοι ήταν ικανοποιημένοι με την ποιότητα των σπουδών στο Τ.Ε.Φ.ΑΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (M=7.4035), την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων (M=7.6667) με την ποιότητα φοιτητικής ζωής (M=6.8070), με την σχετικότητα των γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας (M=6.5965) σε αρκετά υψηλό βαθμό. Παράλληλα, εμφανίζονται αρκετά σίγουροι ότι θα επέλεγαν το Τ.Ε.Φ.ΑΑ αν ξανάρχιζαν από την αρχή τις σπουδές τους (M=7.2281) και θα παρακολουθούσαν ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα με δίδακτρα που θα διοργάνωνε το Τ.Ε.Φ.ΑΑ (M= 7.5614). Αντίθετα, δεν εμφανίζονται αρκετά σίγουροι πως θα μπορούσαν να βρουν μια ικανοποιητική εργασία στον χώρο της άσκησης και του αθλητισμού (M=6.2632).

Πίνακας 2 : Διαφορές φύλων αποφοίτων

	Άνδρες		Γυναίκες		<u>t</u>	df	Sig.(2-tailed)
	<u>M</u>	<u>SD</u>	<u>M</u>	<u>SD</u>			
1.Συνολική ποιότητα σπουδών στο Τ.Ε.Φ.ΑΑ	6.96	1.62	7.88	1.12	-2.46	55	.01
2.Ποιότητα εκπαίδευσης	7.33	1.53	8.03	1.40	-1.79	55	.07
3.Ποιότητα φοιτητικής ζωής	6.13	2.02	7.55	1.88	-2.73	55	.00
4.Σχετικότητα γνώσεων-αγοράς εργασίας	6.13	1.85	7.11	1.15	-2.36	55	.02
5.Πεποίθηση εύρεσης εργασίας	6.06	2.55	6.48	2.00	-.67	55	.50
6.Πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ	7.16	2.91	7.29	3.18	-.16	55	.87
7.Πρόθεση παρακολούθησης μεταπτυχιακών σπουδών	7.30	2.98	7.85	2.62	-.73	55	.46

‘Όσο αφορά τις διαφορές φύλων των αποφοίτων από τα αποτελέσματα των αναλύσεων (πίνακας 2) προκύπτει, πως δεν υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ των δυο φύλων.

Πίνακας 3 : Συσχετίσεις των μεταβλητών-απόφοιτοι

	1	2	3	4	5	6
1.Συνολική ποιότητα σπουδών στο Τ.Ε.Φ.ΑΑ						
2.Ποιότητα εκπαίδευσης	.779**					
3.Ποιότητα φοιτητικής ζωής	.400**	.334*				
4.Σχετικότητα γνώσεων-αγοράς εργασίας	.368**	.368**	.178			
5.Πεποίθηση εύρεσης εργασίας	.257	.165	.033	.225		
6.Πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ	.336**	.131	.227	.074	.320*	
7.Πρόθεση παρακολούθησης μεταπτυχιακών σπουδών	-.064	.121	.031	.309*	.217	.254

** Η συσχέτιση είναι σημαντική στο επίπεδο 0.01 (2-tailed).

* Η συσχέτιση είναι σημαντική στο επίπεδο 0.05 (2-tailed).

Από τις αναλύσεις που έγιναν στην 1^η έρευνα (πίνακας 3) στην οποία οι συμμετέχοντες ήταν οι απόφοιτοι της ακαδημαϊκής χρονιάς που εισήχθησαν το ακαδημαϊκό έτος 1994-95, 1995-96 προέκυψε ότι, η συνολική ποιότητα σπουδών συσχετίζεται σημαντικά με την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων (,779).

Πίνακας 4 : Πρόβλεψη της συνολικής ποιότητας σπουδών των αποφοίτων

	<u>R</u>	<u>R square</u>	<u>f</u>	<u>Beta</u>	<u>t</u>	<u>p</u>
Ποιότητα εκπαίδευσης	.77	.60	84.62	.77	9.19	.00

Στον πίνακα 4 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης παλινδρόμησης με εξαρτημένη μεταβλητή την συνολική ποιότητα σπουδών του Τ.Ε.Φ.ΑΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και ανεξάρτητες την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, την ποιότητα φοιτητικής ζωής, την σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και την πεποίθηση εύρεσης εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού προέκυψε, ότι η συνολική ποιότητα σπουδών μπορούσε να προβλεφθεί μόνο από την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων (R²= .60, b= .77 p <001).

Πίνακας 5 :Πρόβλεψη πρόθεσης φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ-απόφοιτοι

	<u>R</u>	<u>R square</u>	<u>f</u>	<u>Beta</u>	<u>t</u>	<u>p</u>
Συνολική ποιότητα σπουδών	.33	.11	7.00	.33	2.64	.01

Στον πίνακα 5 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης παλινδρόμησης με εξαρτημένη μεταβλητή την πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ και ανεξάρτητες την συνολική ποιότητα σπουδών, την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, την ποιότητα φοιτητικής ζωής, την σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και την πεποίθηση εύρεσης εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού προέκυψε, ότι η πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ μπορούσε να προβλεφθεί μόνο από την συνολική ποιότητα σπουδών (R²= .11, b= .33 p < 001).

Έρευνα 2^η

Μέθοδος

Συμμετέχοντες

Στην 2^η έρευνα συμμετείχαν οι πενήντα τέσσερις τελειόφοιτοι του ακαδημαϊκού έτους 2002-2003 που εισήχθησαν στο Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού το ακαδημαϊκό έτος 1998-99.

Διαδικασία

Στην 2^η έρευνα οι τελειόφοιτοι δεν απάντησαν στα ερωτηματολόγια τηλεφωνικά αλλά προσωπικά.

Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην 2^η έρευνα ήταν το ίδιο με αυτό που χρησιμοποιήθηκε στην 1^η έρευνα, όμως οι τελειόφοιτοι κλήθηκαν να απαντήσουν μόνο στο δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου, αφού το πρώτο μέρος αφορούσε την επαγγελματική αποκατάσταση των συμμετεχόντων μετά την αποφοίτηση τους. Αν και οι τελειόφοιτοι δεν κλήθηκαν, να απαντήσουν τηλεφωνικά στο ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε πάλι ως δείκτης αξιολόγησης μόνο η ικανοποίηση των φοιτητών με μια ερώτηση για κάθε παράγοντα, διότι η συγκέντρωση των δεδομένων αποσκοπούσε στην σύγκριση απόφοιτων-τελειόφοιτων.

Έρευνα 2^η

Αποτελέσματα

Πίνακας 6: Περιγραφικά στατιστικά τελειόφοιτων

	Ελάχ. Τιμή	Μεγ. Τιμή	<u>M</u>	<u>SD</u>
1.Συνολική ποιότητα σπουδών στο Τ.Ε.Φ.ΑΑ	1.00	9.00	5.85	2.20
2.Ποιότητα εκπαίδευσης	1.00	9.00	5.90	2.10
3.Ποιότητα φοιτητικής ζωής	1.00	9.00	5.16	2.23
4.Σχετικότητα γνώσεων-αγοράς εργασίας	1.00	9.00	5.33	2.08
5.Πεποίθηση εύρεσης εργασίας	1.00	10.00	5.46	2.24
6.Πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ	1.00	10.00	6.46	3.09
7.Πρόθεση παρακολούθησης μεταπτυχιακών σπουδών	1.00	10.00	5.96	2.92

Στον πίνακα 6 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της 2^{ης} μελέτης από τα οποία προκύπτει, ότι οι τελειόφοιτοι ήταν ικανοποιημένοι με την ποιότητα των σπουδών στο Τ.Ε.Φ.ΑΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (M=5.8519), την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων (M=5.9074) όπως και με την ποιότητα φοιτητικής ζωής (M=5.1698) σε μέτριο βαθμό. Ακόμη, πιστεύουν πως οι γνώσεις που πήραν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας σε μέτριο βαθμό (M=5.3333). Δεν εμφανίζονται αρκετά σίγουροι πως θα μπορούσαν να βρουν μια ικανοποιητική εργασία στον χώρο της άσκησης και του αθλητισμού (M=5.4630) ενώ, η ίδια εικόνα παρουσιάζεται στην πρόθεση τους να παρακολουθήσουν ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα με δίδακτρα που θα διοργάνωνε το Τ.Ε.Φ.ΑΑ (M=5.9630). Αντίθετα, είναι λίγο μεγαλύτερη η πρόθεση τους να επέλεγαν το Τ.Ε.Φ.ΑΑ αν ξανάρχιζαν από την αρχή τις σπουδές τους (M=6.4630).

Πίνακας 7 :Διαφορές φύλων τελειοφοιτών

	Ανδρες		Γυναίκες				
	<u>M</u>	<u>SD</u>	<u>M</u>	<u>SD</u>	t	df	Sig.(2-tailed)
1.Συνολική ποιότητα σπουδών στο Τ.Ε.Φ.ΑΑ	6.30	1.83	5.58	2.37	1.15	52	.25
2.Ποιότητα εκπαίδευσης	6.15	1.89	5.76	2.23	.64	52	.52
3.Ποιότητα φοιτητικής ζωής	5.52	2.06	4.97	2.32	.86	51	.39
4.Σχετικότητα γνώσεων-αγοράς εργασίας	5.50	1.88	5.23	2.21	.44	52	.65
5.Πεποίθηση εύρεσης εργασίας	5.90	1.88	5.20	2.42	1.09	52	.27
6.Πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ	7.25	2.76	6.00	3.21	1.44	52	.15
7.Πρόθεση παρακολούθησης μεταπτυχιακών σπουδών	5.95	2.74	5.97	3.06	-.02	52	.98

Σύμφωνα με τον πίνακα 7 η ικανοποίηση και των ανδρών αλλά και των γυναικών κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα.

Πίνακας 8 : Συσχετίσεις μεταξύ των μεταβλητών- τελειόφοιτοι

	1	2	3	4	5	6
1.Συνολική ποιότητα σπουδών στο Τ.Ε.Φ.ΑΑ						
2.Ποιότητα εκπαίδευσης	.849**					
3.Ποιότητα φοιτητικής ζωής	.566**	.640**				
4.Σχετικότητα γνώσεων-αγοράς εργασίας	.731**	.799**	.509**			
5.Πεποίθηση εύρεσης εργασίας	.648**	.508**	.383**	.543**		
6.Πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ	.570**	.537**	.358**	.453**	.463**	
7.Πρόθεση παρακολούθησης μεταπτυχιακών σπουδών	.559**	.551**	.447**	.476**	.272*	.450**

** Η συσχέτιση είναι σημαντική στο επίπεδο 0.01 (2-tailed).

* Η συσχέτιση είναι σημαντική στο επίπεδο 0.05 (2-tailed).

Από της αναλύσεις των αποτελεσμάτων της 2^{ης} έρευνας (πίνακας 8) προέκυψε, ότι η συνολική ποιότητα σπουδών στο Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας συσχετίζεται σημαντικά με την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων (,849), με την ποιότητα φοιτητικής ζωής (,566), την σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας (,731), την πεποίθηση εύρεσης ικανοποιητικής εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού (,648), την πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (,570) και την παρακολούθηση ενός μεταπτυχιακού προγράμματος με δίδακτρα που θα οργάνωνε το Τ.Ε.Φ.ΑΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (,559). Η ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων συσχετίζεται σημαντικά με την ποιότητα φοιτητικής ζωής (,640), την σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας (,799), την πεποίθηση εύρεσης ικανοποιητικής εργασίας στο χώρο της άθλησης και του αθλητισμού (,508), την πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ (,537) καθώς επίσης την παρακολούθηση ενός μεταπτυχιακού προγράμματος που θα οργάνωνε το Τ.Ε.Φ.ΑΑ (,551). Η ποιότητα της φοιτητικής ζωής συσχετίζεται με την σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας (,509). Η σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις αγοράς εργασίας συσχετίζονται με την πεποίθηση εύρεσης ικανοποιητικής εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού (.543).

Πίνακας 9 :Πρόβλεψη της συνολικής ποιότητας σπουδών-τελειόφοιτοι

	<u>R</u>	<u>R square</u>	<u>f</u>	<u>Beta</u>	<u>t</u>	<u>p</u>
1.Ποιότητα εκπαίδευσης	.85	.72	136.47	.70	9.90	.00
2.Πεποίθηση εύρεσης εργασίας	.88	.78	93.37	.28	3.79	.00

Στον πίνακα 9 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης παλινδρόμησης της 2^{ης} έρευνας με εξαρτημένη μεταβλητή την συνολική ποιότητα σπουδών του Τ.Ε.Φ.ΑΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και ανεξάρτητες την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, την ποιότητα φοιτητικής ζωής, την σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και την πεποίθηση εύρεσης εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού προέκυψε, ότι η συνολική ποιότητα σπουδών μπορούσε να προβλεφθεί από την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων ($R^2 = .72$, $b = .70$ $p < .001$) καθώς επίσης και από την πεποίθηση εύρεσης εργασίας στο χώρο του αθλητισμού και τις άσκησης ($R^2 = .78$, $b = .28$ $p < .001$).

Πίνακας 10 :Πρόβλεψη πρόθεσης φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ-τελειόφοιτοι

	<u>R</u>	<u>R square</u>	<u>f</u>	<u>Beta</u>	<u>t</u>	<u>p</u>
Συνολική ποιότητα σπουδών	.56	.32	24.35	.56	4.93	.00

Στον πίνακα 10 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της 2^{ης} ανάλυσης παλινδρόμησης της 2^{ης} έρευνας με εξαρτημένη μεταβλητή την πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ και ανεξάρτητες την συνολική ποιότητα σπουδών, την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, την ποιότητα φοιτητικής ζωής, την σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και την πεποίθηση εύρεσης εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού προέκυψε, ότι η πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ μπορούσε να προβλεφθεί μόνο από την συνολική ποιότητα σπουδών ($R^2 = .32$, $b = .56$ $p < .001$).

Συζήτηση και αποτελέσματα

Από τα αποτελέσματα των δύο ερευνών που έγιναν στο Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας προκύπτει, ότι σύμφωνα με την περιγραφική στατιστική οι φοιτητές ήταν αρκετά ικανοποιημένοι με την ποιότητα των σπουδών, την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, όχι όμως το ίδιο ικανοποιημένοι με την ποιότητα φοιτητικής ζωής και με την σχετικότητα των γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Οι απόφοιτοι σε αντίθεση με τους τελειόφοιτους εμφανίζονται πιο σίγουροι ότι θα επέλεγαν το Τ.Ε.Φ.ΑΑ αν ξανάρχιζαν τις σπουδές τους και θα παρακολουθούσαν ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα με δίδακτρα που θα διοργάνωνε το Τ.Ε.Φ.ΑΑ. Και οι δύο ομάδες απόφοιτων και τελειόφοιτων δεν εμφανίζονται αρκετά σίγουροι πως θα μπορούσαν να βρουν μια ικανοποιητική εργασία στον χώρο της άσκησης και του αθλητισμού (πίνακες 1 και 6). Όσο αφορά τη σύγκριση των δυο φύλων δεν εμφανίζονται διαφορές στις απαντήσεις τους (πίνακες 2 και 7).

Παράλληλα, στην έρευνα που αφορούσε τους απόφοιτους υπήρξε μεγάλη συσχέτιση μεταξύ της συνολικής ποιότητας σπουδών και της ποιότητας εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων (πίνακας 3). Η εικόνα αυτή διαφοροποιείται στην έρευνα των τελειόφοιτων αφού η συνολική ποιότητα σπουδών στο Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας συσχετίζεται σημαντικά όχι μόνο με την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων, αλλά και με την ποιότητα φοιτητικής ζωής, την σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, την πεποίθηση εύρεσης ικανοποιητικής εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού, την πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τμήμα και την παρακολούθηση ενός μεταπτυχιακού προγράμματος με δίδακτρα που θα οργάνωνε το Τ.Ε.Φ.ΑΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (πίνακας 8). Ακόμη, και στις δύο έρευνες η συνολική ποιότητα σπουδών μπορούσε να προβλεφθεί από την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων (πίνακας 4 και 9). Στην έρευνα των τελειόφοιτων η συνολική ποιότητα σπουδών ήταν προβλέψιμη και από τη πεποίθηση εύρεσης εργασίας στο χώρο του αθλητισμού και της άσκησης (πίνακας 9). Τέλος, η πρόθεση φοίτησης στο ίδιο Τ.Ε.Φ.ΑΑ μπορούσε να προβλεφθεί και στις δύο έρευνες μόνο από την συνολική ποιότητα σπουδών (πίνακας 5 και 10).

Πολλοί ήταν οι ερευνητές, οι οποίοι ασχολήθηκαν με την αξιολόγηση Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και πιο συγκεκριμένα χρησιμοποίησαν ως δείκτη αξιολόγησης την ικανοποίηση των φοιτητών. Οι Donald και Denison το 1996 κατέληξαν

ότι , η ικανοποίηση συσχετίζεται με την ποιότητα διδασκαλίας την ποιότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος, την ποιότητα προετοιμασίας για μεταπτυχιακές σπουδές, την εφαρμογή της αποκτημένης γνώσης στην παρούσα εργασία και την ποιότητα της φοιτητικής ζωής. Σε έρευνα του Hearn το 1985 αναφέρει ότι το ενδιαφέρον μελέτης των μαθημάτων και η καλή διδασκαλία, η επάρκεια της σχολής είναι σημαντικοί παράγοντες για την ικανοποίηση των φοιτητών και μπορεί να διαφέρουν ανά φύλο. Οι Bean και Bradley το 1986 υποστήριξαν, ότι η ένταξη στο ινστιτούτο, η ακαδημαϊκή προσέγγιση, η χρησιμότητα, η απόδοση και η κοινωνική ζωή είχαν σημαντικά θετική επίδραση στην ικανοποίηση. Παράλληλα ο Pike το 1991 αναφέρει ότι η αλληλεπίδραση σχολής-φοιτητή και η αλληλεπίδραση μεταξύ των φοιτητών σχετίζεται θετικά, ενώ η πολιτιστική εμπλοκή σχετίζεται αρνητικά με την ικανοποίηση. Ακόμη, η ικανοποίηση καθορίζεται από την ποιότητα . Επιπρόσθετα, οι Braskamp, Wise και Hengstler το 1979 ύστερα από έρευνα τους κατέληξαν στο συμπέρασμα πως η ικανοποίηση των φοιτητών καθορίζεται από τον κύκλο μαθημάτων, την προσφορά των μαθημάτων, την ποιότητα της διδασκαλίας και το βαθμό στον οποίο πιστεύουν, ότι το πρόγραμμα είναι αξιόλογο. Επιπλέον, σύμφωνα με τον Morstain το 1977 η ικανοποίηση των φοιτητών καθορίζεται από την προσδιορισμένη μάθηση, την αξιολόγηση, την νομιμοποίηση, την επιβεβαίωση, την έρευνα, την ανεξάρτητη μελέτη, την πραγματοποίηση, την αλληλεπίδραση, την ανεπίσημη συσχέτιση και την εμπλοκή. Οι διαφορετικές εκπαιδευτικές προσδοκίες και προτιμήσεις διαμόρφωναν και το βαθμό ικανοποίησης. Σε σχετική έρευνα βρέθηκε, ότι η δυνατότητα διερεύνησης εργασίας σχετίζεται σημαντικά με την αρχική ικανοποίηση αλλά, δεν έχει σημαντική συσχέτιση με την ικανοποίηση της δουλειάς. Το επίπεδο δραστηριότητας για την εξεύρεση εργασίας έχει την πιο άμεση επίδραση στην αρχική ικανοποίησης .Η διερεύνηση περιβάλλοντος επηρεάζει την αρχική ικανοποίηση μέσω της δυνατότητας διερεύνησης εργασίας (Werbel, 2000). Τέλος, ο Harvey το 1995 σε έρευνα του συμπέρανε, ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ της ικανοποίησης των φοιτητών με το προσωπικό της σχολής και το υλικό της βιβλιοθήκης. Η ικανοποίηση των φοιτητών καθορίζεται από την εξυπηρέτηση του προσωπικού, τα επίπεδα θορύβου και την ποικιλία περιοδικών στη βιβλιοθήκη, το υλικό στη βιβλιοθήκη, τη διαθεσιμότητα και την τακτοποίηση των βιβλίων, η ύπαρξη πολλαπλών αντιγράφων των βιβλίων και η επιστροφή τους την ημερομηνία λήξης.

Η παρούσα μελέτη συμφωνεί με την μελέτη των Donald και Denison το 1996, οι οποίοι βρήκαν πως, η ικανοποίηση συσχετίζεται με την ποιότητα διδασκαλίας, την ποιότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος, την εφαρμογή της αποκτημένης γνώσης στην παρούσα εργασία και την ποιότητα της φοιτητικής ζωής. Τα αποτελέσματα της έρευνας

συμπίπτουν όσο αφορά την ικανοποίηση των φοιτητών με την ποιότητα διδασκαλίας (Hearn, 1985) και (Braskamp, Wise & Hengstler, 1979) εντούτοις, η ικανοποίηση των φοιτητών του Τ.Ε.Φ.ΑΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας δεν διαφέρει ανά φύλο. Ακόμη, είναι σύμφωνη με την έρευνα των Bean και Bradley (1986), η οποία υποστηρίζει την θετική επίδραση της χρησιμότητας της ικανοποίησης των φοιτητών. Επιπρόσθετα, τα αποτελέσματα της 2^{ης} έρευνας συμπίπτουν με την έρευνα του Werbel, ο οποίος σε μελέτη του το 2000 βρήκε σημαντική συσχέτιση μεταξύ της δυνατότητας εύρεσης εργασίας και την ικανοποίηση. Αντίθετα, στην 1^η έρευνα οι απόφοιτοι δεν συνδέουν την αξιολόγηση της ποιότητας σπουδών με την εργασιακή απασχόληση.

Παράλληλα, η ικανοποίηση καθορίζεται από την ποιότητα (Pike, 1991) ενώ συγχρόνως αποτελεί μοναδικό κριτήριο για την αξιολόγηση ενός τμήματος (Braskamp, Wise & Hengstler, 1979), επομένως και για την αξιολόγηση ενός εκπαιδευτικού προγράμματος. Πιο αναλυτικά, η συνολική ποιότητα σπουδών, η οποία εκφράζεται από την ικανοποίηση με την ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων αλλά και με την ποιότητα φοιτητικής ζωής, την σχετικότητα των αποκτημένων γνώσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και την πεποίθηση της εύρεσης ικανοποιητικής εργασίας στο χώρο της άσκησης και του αθλητισμού, αποτελεί ενδεικτικό στοιχείο πως η ικανοποίηση αποτελεί έναν από του σημαντικότερος και πιο έγκυρους δείκτες αξιολόγησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Παραπομπές

- Aldridge S. & Powley J. (1998). Measuring customer satisfaction in higher education. *Quality Assurance in Education*, 6, 197-204.
- Bean J. & Bradley R. Untangling the satisfaction-performance relationship for college students. *Journal of Higher Education*, 57, 393-412.
- Braskamp L. Wise S. & Hengstler D. (1979). Student satisfaction as a measure of department quality. *Journal of Educational Psychology*, 71, 494-498.
- Cartwright R. & Green G. (1997). *In charge of customer satisfaction*. Oxford: Blackwell.
- Donald J. & Denison B. (1996). Evaluating undergraduate education : The use of broad indicators. *Assesment & Evaluation in Higher Education*, 21, 23-39.
- Everts F. & Gilbert S. (1991). Outcomes assesment : How much value does university education add? *The Canadian journal of Higher Education*, 21, 53-76.
- Harvey L. (1995). Student satisfaction. *The new review of academic librarianship*, 1, 161-173
- Hearn J. (1985). Determinants of college students overall evaluations of their academic programs. *Research in Higher Education*, 23, 413-437.
- Horine L. (1995). *Administration of physical education and sport programs. Evaluation electronic data processing and office management*. United States of America, Brown & Benchmark.
- Morstain B. (1977). An analysis of students satisfaction with their academic program. *Journal of Higher Education*, 48, 1-16.
- Pike G. (1991). The effects of background coursework and involmnet on students grades and satisfaction. *Reaserch in Higher Education*, 32, 15-30.
- Saks Al. & Ashforth B. (1999). Effect of individual differences and job search behaviors on the employment status of recent university graduates. *Journal of Vocational Behavior*, 54, 335-349.
- Werbel J. (2000). Relationships among carrer exploration, job search intensity and job search effectiveness in gratuating college students. *Journal of Vocational Behavior*, 57, 379-394.
- Χατζηπαντελή Π. (1999). *Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Αξιολόγησε τα επόμενα 3 θέματα σε μία 10βάθμια κλίμακα, όπου:
το 1 σημαίνει ‘Πολύ Χαμηλή Ποιότητα’ και το 10 ‘Πολύ Υψηλή Ποιότητα’

1. Συνολική ποιότητα των σπουδών στο ΤΕΦΑΑ Π.Θ.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
2. Ποιότητα εκπαίδευσης και παρεχόμενων γνώσεων

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
3. Ποιότητα φοιτητικής ζωής

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

4. Σε ποιο βαθμό νομίζεις ότι οι γνώσεις που πήρες ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας

Σε πολύ μικρό βαθμό

12345678910

Σε πολύ μεγάλο βαθμό

5. Πόσο σίγουρος/η αισθάνεσαι ότι μπορείς να βρεις μια ικανοποιητική εργασία στον χώρο της άσκησης και του αθλητισμού

Καθόλου σίγουρος

12345678910

Πολύ σίγουρος

6. Που νομίζεις ότι πρέπει να βελτιωθεί το ΤΕΦΑΑ σε ότι αφορά τη σχέση με την αγορά εργασίας?

7. Σε ποιους τομείς του αθλητισμού και της άσκησης νομίζεις ότι υπάρχουν κενά στην αγορά εργασίας?

8. Αν ήταν να ξαναρχίσεις από την αρχή τις σπουδές σου, θα επέλεγες το ΤΕΦΑΑ

Σίγουρα όχι

12345678910

Σίγουρα ναι

9. Αν το ΤΕΦΑΑ οργάνωνε ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα με δίδακτρα, θα σε ενδιέφερε να το παρακολουθήσεις?

Σίγουρα όχι

12345678910

Σίγουρα ναι

Ευχαριστούμε για την συμμετοχή σου